THE PUBL... JAN 25 1932 ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

The Daily Hebrew Journal

דער אידישער זשורנאל

A JEWISH CANADIAN DAILY Circulated All Over CANADA And Abroad

פאליטיש אומפארטייאיש נאציאנאל
א צייטונג וועלכע גיט פרייהייט פון אויסדרוק צו אלע שיכטען.

VOLUME XIX No 7776 — Friday, January 22nd, 1932 — זונען אונטערגאנג: 5.11 א זייגער. — יום ו׳, י״ד שבט, פרשה בשלח, תרצ״ב. — טאראנטא, פרייטאג דער 22־טער יאנואר, 1932. — PRICE THREE CENTS

פאלעסטינער לאנד קאמישאנער הייסט אפּשטעלען אידישע אימיגראציע

באנייטע אנטיסעמיטישע אויסברוכען קומען פאר אין פוילען און דייטשלאנד

כוליגאנעס אין א שטעדטעל ארום קאליש באפאלען אידען וועלכע זענען געקומען אויף א יאריד און צושמעטערען זייערע סטארקעס. — איינוגע פארוואונדעט. — פאליסלייט קענען זיך ניט ספראווען מיט כוליגאנעס. — פייערלייט גערופען צו הילף. — היטלעריסטען אין בערלינ'ער אוניווערזיטעט באנייען אויך אונרוהען געגען אידען. — פוילישער בילדונג־מיניסטער פלאנעוועט ענערגישע שריט.

ווארשע, יאנ. 21, (איטא).

אנטיסעמיטישע אויסברוכען, פאדערענדיג דאס דרינגענדע ארויסרופען פון פאליציי־הילף פאר די ארומיגע געגענטען זענען היינט באנייט געווארען אין דעם שטעדטעל קאזשין, לעבען קאליש. וואו טונקעלע עלעמענטען האבען אטאקירט אידישע הענדלער, שלאגענדיג און בארויבענדיג זיי.

צוליעב דעם וואס ניט פאסיגע און ניט גענוגענדע פאליציי־פראטעקציע איז געווען אויפ'ן פלאץ, האט קיין ארדנונג ניט געקענט איינגעשטעלט ווערען. א רוף אין די דערבייאיגע שטעדטלאך איז ארויסגעלאזען געווארען, און פייערלייט זענען אנגעקומען און צוטריבען די כוליגאנעס מיט דער הילף פון וואסער־קישקעס.

טראץ דעם וואס רוה און ארדנונג איז איינגעשטעלט געווארען, איז דער יאריד אויפגעלייזט געווארען און די סטארקעס פון צעהן אידען זענען צושמעטערט געווארען. קיינע ערנסטע פארוואונדעטע זענען ניט באריכטעט געווארען.

בערלין, יאנ. 21, (איטא).

א פאשיסטישער (נאצי) טומעל וועלכער האט געדויערט צוויי שעה נאכאנאנד האט היינט פריה אויסגעבראכען אין בערלינער אוניווערזיטעט.

,,לאוד־ספּיקערס'' זענען איינגעריכט געווארען כדי עס זאלען בעסער קענען געהערט ווערען די געשרייען ,,פארניכטעט די אידען!''.

פאלען פון צושלאגענע אידען זענען אויך באריכטעט געווארען. די רעקארדס פון דער גענויער צאהל צושלאגענע אידען זענען אבער ניט באקאנט געווארען.

רעזאלוציעס פון דער רעגירונגס און פארלאמענטארישע פארטייען זענען אנגענומען געווארען.

ווארשע, יאנ. 21, (איטא).

דער פוילישער בילדונגס מיניסטער האט היינט פאראויסגעזאגט, אז אן ענדערונג קען דערווארט ווערען אינ'ם איצטיגען סטודענטען סטאטוס אין די גרעניצען פון אוניווערזיטעטען אלס רעזולטאט פון ,,לעצטע אונרוהען.

די דאזיגע פאראויסזאגונג האט דער בילדונגס־מיניסטער געמאכט בעת עס איז פארגעקומען די בודזשעט דעבאטע.

אפּליקענענדיג אז די רעגירונג האט אין זינען צו אויפגעבען איינגאנצען די אוניווערזיטעט אויטאנאמיע, האט דער מיניסטער אונטערשטראכען, אז דאס וואס סטודענטען ווערען פון זייערע אייגענע קאלעגען ארויסגעווארפען פונ'ם אוניווערזיטעט, גראבט עס אונטער די אויטאנאמיע, און אז ווען סטודענטען מארשירען איבער די גאסען מיט שטעקענס, צושטערען זיי אליין די אקאדעמישע פרייהייט.

אין פאליטישע קרייזען גלויבט מען, אז דאס בילדונגס מיניסטעריום איז גרייט צו נעהמען שריט אז די פאליציי זאל זיך אריינמישען אין די אוניווערזיטעטען אין פאל פון אונרוהען.

כינעזישע פראקציעס פאראייניגען זיך ווידער געגען יאפאן

נאנקין, יאנ. 21.

כינע'ס אנשטרענגונגען צו פאראייניגען זיך געגען דער יאפאנעזישער געפאהר איז היינט געקרוינט געווארען מיט א באדייטענדען דערפאלג, ווען דער געוועזענער פרעזידענט, טשיאנג קאי שעק, וועלכער האט לעצטענס רעזיגנירט, איז היינט אנגעקומען אין דער הויפט־שטאדט און האט זיך דערקלערט גרייט צו נעהמען א האנט אין די ענינים פון לאנד.

טשיאנג האט שוין באקאנטגעמאכט אז ער וועט קאאפערירען מיט דער רעגירונג, וועלכע ווערט איצט קאנטראלירט פון דער קאנטאן־פראקציע. אין דער זעלבער צייט האט דער פיהרער פון דער ,,לינקער'' גרופּע אין כינע, וואנג־טשינג־וועי, אויך דערקלערט אז ער וועט קאאפערירען מיט דער רעגירונג.

וואנג־טשינג־וועי איז היינט אנגעקומען אין נאנקין און ער האט געקראגען אן איינדרוקספולע אויפנאהמע. דערמיט, גלויבט מען, איז געשאפען געווארען א פאראייניגונג צווישען די וויכטיגסטע כינעזישע פראקציעס.

שאנכאי, יאנ. 21.

דער יאפאנעזישער ריער־אדמיראל קאיטשי שיאסאווא, דער קאמאנדיר פון די יאפאנעזישע נייווי־קרעפטען אין כינעזישע וואסערען, האט היינט באקאנט געמאכט, אז אויב כינע וועט ניט פארגיטיגען די אנפאלען וואס זענען געמאכט געווארען אויף יאפאנעזישע איינוואוינער אין כינע, וועט דער יאפאנעזישער פלאט באלד נעהמען א ,,שטעלונג'' צו דער זאך.

טאקיא, יאפאן, יאנ. 21.

דער יאפאנעזישער פארלאמענט איז היינט אויפגעלייזט אום צו מאכען פלאץ פאר לאנד־וואהלען.

רעגירונגס פארטרעטער האבען דערביי דערקלערט, אז יאפאן האט ניט קיינע טעריטאריעלע אמביציעס אין מאנדזשוריע. ,,יאפאן זוכט בלויז צו אויפהאלטען רוה און ארדנונג אין מאנדזשוריע'', האבען זיי דערקלערט.

אינדזשאנקשאן ארויסגענומען געגען פרויען פון דער רומענישער אוקזילערי

צוליעב א מחלוקה וועלכע קומט פאר צווישען דער לידיס אוקזילערי פון דער רומענישער שוהל ,,אנשי ישראל'', האט ריכטער ארד אין וויקלי קאורט אין אסגוד האל, נעכטען פארלענגערט אן ,,אינטערים אינדזשאנקשאן'' אויף א וואך צייט, פארבאטענדיג גאסי הארצמאן, קייטי הארצמאן און לאה קאהען, צו אנריהרען דעם קאפיטאל פון דער לידיס אוקזילערי — א סומע פון 10 טויזענט דאלאר — צו ארויסנעהמען פון דער דאמיניאן באנק אדער צו ,,דילען'' מיט דעם געלט אין פארלויף פון דער צייט.

לויט ווי מר. אברהם שאכטער, דער פרעזידענט פון דער שוהל, האט דערקלעהרט, ווילען די דערמאנטע פרויען זיך אפּרייסען פון דער לידיס אוקזילערי און גרינדען א נייע, דעריבער האט ער זיך געוואלט באווארענען מיט דעם געלט.

צוויי סאוויעטישע באאמטע פאר'משפט צום טויט

מאסקווע, יאנ. 21.

צוויי מאטראזען פון דער סאוויעטישער פראכט־שיף ,,טעררעט'' זענען היינט פאר'משפט געווארען צום טויט פאר נאכלעסיגקייט אין פארבינדונג מיט פיער צוזאמענשטויסען מיט דער שיף, לויט א באריכט וואס איז דא דערהאלטען געווארען פון וולאדיוואסטאק.

דער קאפיטאן איז פאר'משפט געווארען אויף 10 יאהר אין דזשייל, און זיין געהילף אויף 5 יאהר.

פרענציס טו גאן סראלי באצאלט מיט זיין לעבען

אסינינג, נ. י., יאנ. 21.

מארגען (היינט) פארטאג ווערט געהאנגען דער יונגער ניו יארקער גענגסטער פרענציס (טו גאן) קראולי, וועלכער האט דערשאסען דעם פאליסמאן פרעד הירש.

היינט האט ער אויפגענומען ביי זיך אין טויטען־צעל זיין שטיף־מוטער און צוויי שוועסטער, און ער האט זיי געטרייסט זיי זאלען זיך ניט זארגען, ווארים ער וועט געהן צום טויט מיט אן אויפגעהויבענעם קאפ, האט ער געזאגט.

דאס מערקווירדיגע דערביי איז, וואס ער האט זיך אנטזאגט צו זעהן זיין געליעבטע העלען וואלש, מיט וועלכער ער האט געזאלט חתונה האבען.

,,איך וויל זי קיינמאל ניט זעהן'', האט ער דערקלערט, ,,דערפאר ווייל זי נעהט איצט ארום מיט א פאליסמאן, און איך האב פיינט פאליסלייט''.

בריאן שיער דער'הרג'עט

פאריז, יאנ. 21.

דריי פאליסלייט זענען היינט פארוואונדעט געווארען ווען א פאליציי־קאר וועלכע האט באגלייט בריאנ'ס קאר אין זיין קאונטרי־פלאץ, האט זיך איבערגעקעהרט. בריאן גופא איז ניט פארוואונדעט געווארען.

הייסט אויך פארבאטען אידישען לאנד־קויף

לאנדאן, יאנ. 21, (איטא).

די אידישע איינוואנדערונג קיין פאלעסטינע איז א גרויסע געפאהר פאר דער אראבישער דארפישער ענטוויקלונג, האט לואיס פרענטש, דער פאלעסטינער לאנד קאמישאנער, היינט דערקלערט אין זיין באריכט צו דער בריטישער רעגירונג, אזוי האט די לאנדאנער ,,דזשואיש קראניקעל'' היינט אויפגעדעקט, אנגעבענדיג אז זי האט באקומען די דאזיגע אינפארמאציע פון העכסט־פארלעסליכע קוועלען.

אלס רעזולטאט פון דער דאזיגער מיינונג האט פרענטש געפאדערט, אז די אידישע אימיגראציע קיין פאלעסטינע זאל ווייטער באגרעניצט ווערען. פרענטש דערקלערט זיך איינפארשטאנען מיט דעם אויסגאנג צו וועלכען דזשאהן האפּ סימפסאן איז געקומען, אז לאנד וואס מען קען קולטיווירען איז פאראן זעהר ווייניג אין פאלעסטינע. דער קאמישאנער רעקאמענדירט דעריבער, אז די איצטיגע בריטישע רעגירונג זאל אננעהמען א געזעץ צו פארבאטען אז אידען זאלען מעגען קויפען לאנד וועלכעס איז אפגעלייגט געווארען ווען דער איצטיגער קאבינעט האט איבערגענומען די מאכט.

פרענטש שלאגט פאר, אז דער דאזיגער געזעץ זאל געמאכט ווערען נאך פיעל שטרענגער אין כאראקטער.

די ,,קראניקל'' האט ווייטער אויסגעפונען אז א מיינונגס־פארשידענהייט איז ארויסגעקומען צווישען פרענטש'ן און זיין געהילף, ט. ק. קיפטשינג, בנוגע דער אידישער איינוואנדערונג.

קיפטשינג איז נאך פיעל דראסטישער אין זיין מיינונג וואס פרענטש שלאגט פאר, און ער זאגט, אז עס איז נויטיג פאר די אידען צו אויסוואנדערען פון פאלעסטינע איידער די ענטוויקלונג פון אראבישען דארף וועט שטארק געטראפען ווערען.

רעוואלוציע בושעוועט אין שפאניע: סאלדאטען געשיקט

מאדריד, יאנ. 21.

סאלדאטען זענען היינט פארארדענט געווארען אין דער פראווינץ קאטאלאניא, וואו רעוואלוציאנערע סטרייקערס האבען איבערגעשניטען די אייזענבאהן און קאמוניקאציאנס ליניעס אין דעם געגענט ארום מאנרעזא און בערגא.

די באאמטע האבען זיך באנוצט מיט באסעס, טעקסיס און פריוואטע קארס צו אריבערפיהרען דעם באטאליאן און אויך אן אפּטיילונג פון אינפאנטעריע און קאוואלעריע.

עס איז נאך ניט באקאנט ווי שטארק עס איז די רעוואלוציאנערע באוועגונג.

די שפאנישע רעגירונג האט אויך פארארדערט א קריעגס־שיף זאל אפּפאהרען נאך קארטמען און בארצעלאנא, צו העלפען די סאלדאטען איינשטעלען ארדנונג.

רוסישע פרוי דערמארדעט

ניו יארק, יאנ. 21.

א רוסישע אימיגראנטקע פון דער מאנארכיסטישער קאלאניע איז אויף א מיסטעריעזען אופן דערשאסען געווארען אויף טויט אין איהר אפּארטמענט.

זי איז טאטיאנא קוטינקאוו, 32 יאהר אלט.

אידישע דאקטוירים סטרייקען

בודאפעסט, אונגאן, יאנ. 21, (איטא).

72 דאקטוירים פון די קהלה־האספּיטעלער האבען היינט אויפגעהערט ארבייטען, ווייל זיי האבען ניט נעקראגען באצאהלט.

,,טראנק־מערדערין'' מאכט קולות אין געריכטס־זאל אויף א דאקטאר

פעניקס, אריזאנא, יאנ. 21.

ווייני רוטה דזשאד, וועלכע איז באקאנט אלס די ,,טראנק־מערדערין'', האט היינט געבראכען איהר גלייכגילטיגקייט צום פראצעס וועלכער געהט איצט אן. און אין א בייזען טאן האט זי זיך צושריען אויף דר. דזשאזעף קאטטאן, א רעגירונגס עקספערט אויף גייסטיגע קראנקהייטען.

,,פריהער רעדט איהר צו מיר'', האט זי געשריען, ,,דערנאך געהט איהר ארום ריידען וועגען מיר אין פאלדרום און דערצעהלען די צייטונגען אלעס וואס איך האב געזאגט און א סך וואס איך האב ניט געזאגט. ווארפט זיך ארוים פון דאנען!''.

דער דאקטאר האט אבער גאר קיין אויפמערקזאמקייט ניט געשענקט צו איהר שרייען.

היינט זענען גערופען געווארען 22 עדות פאר דער אנקלאגע. צווישען די עדות איז אויך פאראן דזש. האלארען, וועלכער איז באקאנט אלס ,,העפּי דזשעק'', און וועלכער איז געווען מרס. דזשאד'ס א גוטער פריינד.

א צאהל עדות וועלכע זענען שוין אויסגעהערט געווארען האבען דערצעהלט, אז אין דער נאכט ווען עס זענען דערמארדעט געווארען די צוויי פרויען, מרס. לעראי און מרס. סעמועלסאן, האבען זיי געהערט דריי מאל אויסשיסען, ווייל זיי האבען געוואוינט ניט ווייט פונ'ם אפּארטמענט וואו די שיסעריי איז פארגעקומען.

א סטריט־קאר קאנדוקטאר האט דערצעהלט, אז מרס. דזשאד איז געפאהרען אין זיין סטריט־קאר צום אפּארטמענט ארום 9 אוונט, און צוריק ארום 11.30 אוונט.

הונדערטער מענשען זוכען צו קענען אריינקומען אין געריכטס־זאל וואו עס איז פאראן פלאץ בלויז פאר 85 פערזאן.

מעיאר הערט אויס קהלה־דעפּוטאציע און איז גרייט צו אויסהערען אנדערן צד

מעיאר סטוארט און די באארד אף קאנטראל האבען נעכטען פריה אויפגענומען א דעפּוטאציע פון דער קהלה מיט רבי סאקס בראש וועגען דער פראגע פון שחיטה אין דער שטאדטישער שלאכט־הויז.

זינט די מחלוקה אין דער בשר־כשר פראגע איז ענטשטאנען ביי אונז אין שטאדט האט די שטאדטישע שלאכט־הויז באזונדערס געליטען דורך דעם פון א געשעפטליכען שטאנדפונקט, און די שטאדטישע אדמיניסטראציע איז דעריבער געווען פאראינטערעסירט אין דער פראגע.

פריהער פלעגען די קהלה שוחטים שעכטען אין דער שטאדטישער שלאכט הויז און זיי פלעגען באקומען באצאהלט פאר דעם. פּריוואטע בוטשערס האבען אויך געקענט שעכטען. זינט דער מחלוקה אבער זענען פארגעקומען אפטע סקאנדאלען איבער דער פראגע, און דאס האט געפיהרט צו דעם אז די אלגעמיינע געשעפטען פון דער שלאכט־הויז זאלען ליידען.

די קאנפערענץ איז געווען א פּריוואטע און קיין צייטונגסלייט זענען ניט צוגעלאזען געווארען.

באלד נאך דער קאנפערענץ אבער האט דער מעיאר אריינגערופען די צייטונגס־פארטרעטער און ער האט פאר זיי געמאכט דעם פאלגענדען סטייטמענט:

,,פאר מיר איז דערשינען א דעפּוטאציע פון דער קהלה וועגען דער פראגע פון שלאכט־הויז. איך האב אויסגעהערט דעם קהלה־צד און איך בין גרייט צו אויסהערען דעם אנדערען צד, אויב נאטירליך דער אנדערער צד געפינט פאר נויטיג, קענען קומען צו מיר זייערע פארטרעטער ניט שפעטער ווי 10 אזייגער מארגען (היינט) פריה.

,,ביז דאן אבער בלייבט דער סטאטוס־קוואָ אין קראפט, וואס דאס מיינט אז די קהלה איז די איינציגע אנערקענטע אויטאריטיווע קערפערשאפט צו ענטשיידען אין דער שלאכט הויז וועגען דער פראגע פון בשר־כשר''.

פאר די שוחטים פון נסות וועלכע זענען ביז איצט אויך געווען אין א ניט־אנגענעהמער לאגע צוליעב די פריהערדיגע צוויסטיגקייטען, איז דער דאזיגער באשלוס פונ'ם מעיאר אויך פון גרויס וויכטיגקייט.

פאליציי ווייסט נאך ניט ווער עס האט געשאסען אנדערסאנ'ען

האמילטאן, יאנ. 21.

די פאליציי איז יעצט מיט דער מיינונג, אז דער קירכען־זינגער דזש. וו. ענדערסאן, אין וועמען עטליכע קוילען זענען זונטאג אריינגעשאסען געווארען און מען ווייסט ניט ווער עס האט עס געטאן, איז געווען א קרבן פון נקמה. מען האט איצט געפונען אין'ם אויטאמאביל אין וועלכען ער איז געשאסען געווארען פאודער און ,,רוזש'', וואס פיהרט דעריבער אויף א שפור, אז ביי ענדערסאנ'ען אין קאר האט זיך געפונען א פרוי.

ענדערסאן גופא, וועלכער געפינט זיך איצט אין שפּיטאל אין א שווערען צושטאנד, וויל גארניט ריידען.

ל. לעווינסקי האט בלויז $2,000 איבערגעלאזען

נעכטען איז פארעפענטליכט געווארען די צוואה פון דעם פארשטארבענעם טאראנטא'ר אידישען פילאנטראפ ל. לעווינסקי, וועלכער איז געשטארבען דעם 3־טען יאנואר.

פון דער צוואה איז צו זעהן, אז מר. לעווינסקי וועלכער איז אמאל געווען א גביר א איד, פארמאגענדיג ארום 350 טויזענט דאלאר, האט איבערגעלאזען א פארמעגען בלויז פון 2 טויזענט דאלאר. עס איז אויסגערעכנט געווארען, אז ער האט צוטיילט פאר פילאנטראפישע צוועקען אן ערך צוויי הונדערט טויזענט דאלאר.

גרויסע צאל טאראנטאר ציון־דעלעגאטען שוין אפּגעפארען

א גרויסע צאהל דעלעגאטען פון טאראנטא וועלכע זענען דערוועהלט געווארען צו דער ציוניסטישער קאנווענשאן אין מאנטרעאל זענען שוין נעכטען אפּגעפאהרען, צווישען וועלכע עס זענען אויך פאראן רבי סאקס, מר. געלבער און אנדערע.

די מעהרסטע דעלעגאטען וועלען אפּפאהרען שבת אוונט, און פאר רעזערוואציעס דארף מען זיך היינט דעם גאנצען טאג ווענדען אין ציון אפיס, 206 בעווערלי סטריט, וואו אלע נויטיגע פראגען פאר דער נסיעה וועלען ארראנזשירט ווערען.

די וואס פאהרען צו דער קאנווענשאן וועלען זיך באנוצען מיט דער פרייווילגיע פון גשניטענע פרייזען, ספּעציעל פאר די דעלעגאטען.

דייטשע רעגי[illegible]נג דערלויבט טראצקי'ן [illegible] באזעצען זיך אין דייטשלאנד

N Y Public Library 476 Fifth Ave NEW YORK N Y

באריהמטער סאציאליסט קאוטסקי איז געווען פארמיטלער. — טראצקי האט צוגעזאגט אז זיינע אנהענגער וועלען דערפאר שטיצען ברינינג'ס רעגירונג געגען היטלער'ן. — סאוויעט רעגירונג גרייט צו א פראטעסט צו דייטשלאנד.

לאנדאן, יאנ. 21, (איטא).

לויט ווי די ענגלישע פרעסע האט היינט אויפגעדעקט, איז א דערלויבעניש ארויסגעגעבען געווארען צו לעאן טראצקי, דער באריהמטער באלשעוויסטישער פיהרער, צו באזעצען זיך אין דייטשלאנד.

די דאזיגע דערלויבעניש איז א רעזולטאט פון פארהאנדלונגען וועלכע זענען אנגעפיהרט געווארען צווישען טראצקי'ן און דעם באריהמטען סאציאליסטישע: טעארעטיקער קאוטסקי.

איינע פון די הויפּט פאדערונגען וואס איז געשטעלט געווארען טראצקי'ן אלס א ,,קאנדיציע'' צו אריינלאזען איהם זיך באזעצען אין דייטשלאנד, איז געווען, ער זאל צוזאגען דאס זיינע אנהענגער זאלען שטיצען קאנצלער ברינינג'ס רעגירונג געגען היטלער'ן, און טראצקי האט די דאזיגע פאדערונג נאכגעגעבען.

די ענגלישע פרעסע באריכטעט ווייטער, אז מאסקווע גרייט צו א פראטעסט צו דער דייטשער רעגירונג. דאס וועט געטאן ווערען אזוי שנעל ווי טראצקי וועט אפיציעל זיך ווענדען צו דער דייטשער רעגירונג זי זאל איהם דערלויבען זיך באזעצען אין דייטשלאנד.

קוויבעקער פרויען האבען ניט דאס רעכט צו ,,וואוטען''

קוויבעק, יאנ. 21.

ווידער אמאל איז די פראווינץ קוויבעק געבליבען געטריי איהר געגנערשאפט צו פרויען־רעכט ווען, מיט א מערהייט פון 52 געגען 23 שטימען, האט די לעדזשיסלייטשור פון דער פראווינץ באשלאסען צו אפלייגען דעם ,,ביל'', וועלכער פאדערט דאס רעכט פאר דערוואקסענע פרויען פון דער פראווינץ צו מעגען שטימען אין די פראווינציעלע עלעקשאנס.

דערקלעהרענדיג זיין געגנערשאפט האט דער ליבעראלער מעמבער פון דער לעדזשיסלייטשור, מר. בעלאנדזשער, דערקלעהרט, אז די פרוי דארף בלייבען די ,,קעניגין פון דער היים'', און בלייבען געטריי און איבערגעגעבען איהר פאמיליע אנשטאט צו ווערען ,,לאופערס'' און מישען זיך אין פאליטיק.

די גאלערייען פון דער לעדזשיסלייטשור זענען געווען איבערגעפאקט מיט פרויען בעת די אפּשטימונג איז גענומען געווארען.

''חתן כלה מזל־טוב'' היינט און מארגען אין סטענדערד טעאטער

היינט אוונט, מארגען בייטאג און אוונט, ווערט אין סטענדערד טעאטער אויפגעפיהרט בנימין בלאנק'ס דערפאלגרייכע אפערעטע ,,חתן כלה מזל־טוב'', מיט בעטטי פרענק אלס די כלה און פסח'קע בורשטיין אלס דער חתן.

עס ווערט פארזיכערט אז די פיעסע איז פיעל שעהנער און אמוזירענדער פון דער וואס איז געשפּילט געווארען לעצטע וואך. א סך הומאר, טענץ, געזאנג, געלעכטער איז פאראן צו אמוזירען דעם עולם.

יעקב זאנגער האט אויך זעהר א דאנקבארע ראליע, און דאס וועלכע איז די מוזיק וועלכע עס איז פארפאסט פון בנימין בלאנק, זעהר הארציג און געשמאק.

די גאנצע קאמפאניע באטייליגט זיך אין דער אויפפיהרונג, און עס ווערט דערווארט, אז עס זאל זיין פרעהליך און לעבעדיג אין סטענדערד טעאטער היינטיגען שבת.

☚ די נייע טעלעפאן נומערן פון ,,אידישען זשורנאל'' זיינען: עדעלייד 7424 און עדעלייד 7425 ☚

אויפ'ן גליטשיגען וועג

א שפאנענדער ראמאן
פון אידישען לעבען
אויף דער זייט ים
געשריבען פון
פארפאסער פון
"אונטערוועלט"
מאקס סארדעל
(נאכדרוקען פארבאטען.)

(פארזעצונג)

— א גוט מארגען, ליבעס מיידעל...
— האט זי געזאגט און האט זיך פארבויגען — זענט איהר גוט געשלאפען די נאכט?

די פרוי האט גערעדט מיט א זינגענדיגער שטימע, אבער דאס דאזיגע זיסקייט האט סאניע'ן געשניטען איבער'ן הארץ, און מיט יעדען אויגענבליק האט זי זיך אלץ מעהר געשראקען פאר איהר.

אין דער זעלבער צייט האט זי געענטפערט:

— א דאנק... איך בין גוט געשלאפען.

— נו, דאס איז פיין. איהר ווילט אפשר זיך ארומוואשען? צי נעהמען א וואנע? א הייסען שפריץ? — האט די פרוי ווייטער געפרעגט.

סאניע האט אונטערגעכאפט:

— יא, יא... דאס וויל איך טאקע...

— קומט, איך וועל אייך ווייזען דאס באד־צימער — האט די פרוי געזאגט און האט ברייט אויפגעעפענט די טיר.

סאניע איז איהר נאכגעגאנגען. איהרע פיס האבען געטראטען אויף א ווייכען קארפעט, וועלכער האט אזוי ווי איינגעשלונגען דעם גערויש פון איהרע טריט. א יום־טוב'דיגע שטילקייט איז געווען אויסגעגאסען איבער'ן שטיבעל. פון דרויסען האבען זיך אריינגעריסען אהער פארשפעטיגטע קלאנגען פון ניי־יאהר טומעל און פון א קירכע האט זיך געהערט דאס קלינגען פון א גלאק.

צוקומענדיג צום באד־צימער איז סאניע מיט אמאל שטעהן געבליבען.

— אנטשולדיגט — האט זי געזאגט צו דער עלטערער פרוי — ווילט איהר ניט זיין אזוי גוט און מיר זאגען וואו איך געפין זיך דא?

די פרוי האט געשמייכעלט און האט געענטפערט:

— איהר האט זיך גאר ניט וואס צו שרעקען, מיין ליבינקע. איהר געפינט זיך אין א זיכער הויז. קיין שום שלעכטס קען אייך דא ניט געשעהן.

פון דעם ענטפער איז סאניע'ן קאלט געווארען אין יעדען אבר. זי האט מיט שרעק א קוק געטאן אויף דער פרוי.

— וואס מיינט איהר? — האט זי אויסגערופען אזוי ווי ניט מיט איהר קול.

— א, מיין ליבינקע, צו וואס זאלט איהר זיך זארגען? — האט די פרוי אלץ געשמייכעלט — איהר זענט ניט דאס ערשטע פייגעלע וואס מען ברייגנט צו מיר אויף נאכטלעגער...

וואס מעהר די דאזיגע פרוי האט גערעדט מיט איהר גלאט און געשליפען צינגעלע אלץ מעהר האט זיך סאניע דערשראקען. זי האט געפיהלט, אז נאך א מינוט, וועט איהר האץ בלייבען שטעהן.

— איך פארשטעה ניט וואס איהר רעדט... — האט זי אויסגערופען אויסער זיך — וואס איז דאס פאר א הויז. וואו איך געפין זיך? און ווער האט עס מיך געבראכט אהער?

די פרוי האט אבער, ווייזט אויס, זיך ניט דערשראקען פאר סאניע'ס שרעק. זי האט ווי פריהער געשמייכעלט און האט זי בארוהיגט:

— צו וואס, מיין ליבינקע, זאלט איהר זיך ערגערען אומזיסט? געהט בעסער אריין און וואשט זיך ארום. וואס וועט איהר עסען אויף ברעקפעסט? איהר האט ליעב קאווע צי קאקא?

— ניין, איך וויל גארנישט! — האט סאניע אויסגערופען צורייצט — איך וויל געהן אהיים. וואס שנעלער.

— אלרייט, מיין ליבינקע... איהר קענט געהן אהיים, אויב איהר ווילט, קיינער האלט אייך ניט צו...

אויף די דאזיגע לעצטע ווערטער האט די פרוי ארויסגערעדט מיט דער פריהערדיגער רוהיגקייט און געמיטליכקייט, און ווי דורך א כשוף איז מיט אמאל דער גאנצער שרעק אוועק פון סאניע'ן. הייסט עס, אז זי איז ניט פארשפארט דא... ניט געפאנגען... זי קען, הייסט עס, געהן אהיים ווען זי וויל... א שווערער שטיין איז איהר ארונטער פון הארצען.

זי האט זיך געפיהלט אזוי ווי שולדיג פאר דער פרוי.

— אנטשולדיגט — האט זי געזאגט — וואס איך האב אזוי גערעדט צו אייך... עס איז מיר דאס ערשטע מאל, וואס איך נעכטיג ניט אין דער היים... מיינע עלטערען וועלען גאר ניט וויסען וואס איבערצוטראכטען.

— א, איך בין שוין געוואוינט צו אזעלכע זאכען... — האט די פרוי געענטפערט — איהר זענט ניט די ערשטע דא...

ווידער האט סאניע געפיהלט ווי דאס בלוט גליווערט אין איהרע אדערען. ווידער האט זי דערפיהלט אז די הויז, אין וועלכער זי געפינט זיך איצט, איז ווייט פון צו זיין אן אנשטענדיגע הויז, און ווידער האט זי מיט שרעק געטראכט וועגען הערי לעסטער, וועלכער האט זי געבראכט אהער. אבער זי האט מעהר קיין ווארט ניט גערעדט. אנשטאט דעם איז זי אריין אין באד־צימער און האט זיך שנעל ארומגעוואשען.

ווען זי איז ארויס צוריק, איז די פרוי שוין דארט ניט געווען. סאניע איז אריין אין צימער און האט זיך שנעל אנגעטאן. ווען זי איז שוין געווען גרייט ארויסצוגעהן, האט די פרוי זיך ווידער באוויזען אויף דער טיר. און ווידער האט זי געהאט דעם זיסען שמייכעל אויף איהרע ליפען.

— הייסט עס — האט זי געזאגט — איהר ווילט ניט עסען קיין ברעקפעסט?

— ניין, א דאנק.

— עס וועט פארדריסען אייער פריינט — האט די פרוי געזאגט.

— מיין פריינט?

— נו, יא, אייער פריינט... דער וואס האט אייך געבראכט אהער ביי נאכט...

— וואו איז ער?

— אייער פריינט?

— יא.

— אוועק.

— אוועק?

— שור.

— ווען?

— גאנץ פריה.

סאניע האט געקוקט אויף איהר מיט שרעק.

— הייסט עס... — האט זי געזאגט.

— וואס מיינט איהר, מיין ליבינקע? — האט די פרוי געפרעגט.

— הייסט עס... — האט סאניע ווידער געזאגט מיט א קלאפענדיגען הארץ — הייסט עס... ער איז אויך דא געשלאפען?...

די פרוי האט זיך צולאכט.

— וואס פאר א נאאיווע מיידעל איהר זענט! — האט זי געזאגט — וואו דער האט איהר געוואלט, זאל ער שלאפען, אין דרויסען?... איך טרייב קיינעם פון הויז ניט ארויס...

סאניע האט מיט שרעק באהאלטען דאס פנים אין ביידע הענט און א וויינעגדיגער קרעכץ האט זיך ארויסגעריסען פון איהר ברוסט.

זי האט ווידער דערהערט דער פרוי'ס שטימע:

— אייער פריינט האט מיר געהייסען אט דאס אייך איבערגעבען — האט זי געזאגט און האט איבערגעגעבען סאניע'ן א פארמאכטען בריעף.

— פאר מיר? — האט סאניע געזאגט פארוואונדערט און האט שנעל א כאפ געטאן דעם בריעף.

אויפ'ן קאנווערט איז גארניט געווען אנגעשריבען. זי האט שנעל געעפענט און האט דערקענט הערי לעסטער'ס האנט־

זי איז שנעל דורכגעלאפען מיט די אויגען די עטליכע שורות. ער האט געשריבען:

"אנטשולדיגט מיר, ליעבע סאניע, וואס איך האב דיך געלאזט אליין. איך האב געמוזט זיין אין א נויטיגען פלאץ גאנץ פריה. איך האב דיך געבראכט אין דער הויז, ווייל אין אזא צושטאנד האב איך מורא געהאט צו פיהרען דיך אהיים. איך האף ווידער צו זעהן דיך אזוי שנעל ווי סעם ארנאלד'ס פלאץ וועט זיך ווידער עפענען. הערי".

(ווייטערעס קומט)

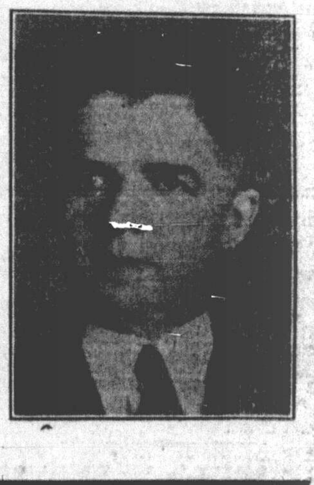

היט אייער געזונט

פונקט ווי וויכטיג עס איז א גוטער דאקטאר, איז נאך וויכטיגער, אז די פרעסקריפשאן וועלכע דער דאקטאר גיט זאל ריכטיג געמאכט ווערען פון א קאמפעטענטען דראגיסט.

ראטבארט

דער ראיעלער דראגיסט.

טעלעפאנירט אונז. מיר שיקען נאך אייער פרעסקריפשאן און דעליווערען, ניט אכטענדיג אין וועלכען טייל פון שטאדט איהר וואוינט.

מעסיגע פרייזען.
שנעל, ראיעל, פינקטליך.

ראטבארט'ס דראג סטאר
קארנער דאנדעס און אגוסטא עוועניו.
נייער טעלעפאן:
עדעלייד 6201

מיר האבען קאסטיסער פאר אייך

די טויזענטער לעזער פון "זשורנאל" אין טאראנטא און אלע קלענערע און גרעסערע ישובים אין אנטאריא קענען זיין אייערע קונים — — —

— ווען איר

אדווערטייזט

— אין —

אידישען "זשורנאל"

: אונזער אדרעס :
542 דאנדעס וועסט
: אונזערע טעלעפאנס :
עדעלייד 7424-7425

דעם לעזערס ווינקעל

חשובער רעדאקטאר: —

אידען פון טאראנטא! אזוי ווי עס איז שוין אריבער 20 וואכען ווי מען הערט ניט אויף צו שרייבען אין זשורנאל וועגען נבלה וטרפה, איז נאך מיין מיינונג ערגער וואס די רבנים לאזען פיהרען פלייש אום שבת אריבער 60 בוטשערס. אידען געהען צום דאווענען שבת און זעהן, ווי די בוטשערס שטעהען און נעהמען אפ פון די דרייווערס די פלייש און מען וועגט דאס גלייך איבער אום שבת.

אזוי איז עס אויך געווען שבת ראש השנה, זיינען גראדע צוויי אידען געגאנגען צום דאווענען וואס געהען ניט קיין גאנץ יאהר צום דאווענען און זיי האבען זיך אפגעשטעלט און צוגעקוקט צו דעם אלעם ווי די בוטשערס נעהמען אפ די פלייש פון די דרייווערס און מען צינדט אן די ליכט אום שבת און מען וועגט זיי איבער. און צום ענדע זאגט איינער צום צווייטען אויב זיי די בוטשערס מעגען דאס טאן אין ראש השנה, מעגען מיר ארבייטען אום יום כפור!

פרעג איך אייך אידען! וואס איז א גרעסערע עבירה רחמנא לצלן? צו אזוי פיעל אידען, וואס זענען מחלל שבת בפרהסיא אונטער די אויגען פון מענשען. און צעהן רבנים וויסען פון דעם אלעם און שווייגען, צו וואס זיי שרייבען נבלה וטרפה?

הרב זילבערשטיין האט דאס געוואלט פארמיידען, אז מען זאל אום שבת ניט פיהרען קיין פלייש האט מען איהם ניט געוואלט געבען קיין געהאלט 3 וואכען. ביז הרב זילבערשטיין האט געגעבען זיין ווארט אז ער וועט זיך שוין מעהר ניט מישען אין קיין כשרות.

היינט האבען זיי אריינגענומען אין דעם ועד הער הרב קעלערמאן, האט ער גלייך געפאדערט דעם דעם ערשטען פונקט אז מען זאל אום שבת מעהר קיין פלייש ניט פיהרען.

מיט דרך ארץ,
זאוועל בלומענקראנץ.

חזן ב. זולאדאוויסקי

סייענטיפיש געשולטער סוירדושען

מוהל

— אויך —

מאדערנע מסדר קדושין
סירוויסעס אין ענגליש

עלטערען פון קינדער זאלען דאס נעהמען אין אנבעטראכט, ווייל דאס איז דער בענעפיט פון זייערע קינדער

קאנטרי לייט קענען מיך אויך רופען צו זייערע שמחות. איך וועל קיינעם ניט ענטזאגען צו קומען.

וואוינונג 62 בראנזוויק עוועניו.
טעלעפאן קינגסדייל 8832.
[illegible]

רעסיטס פון „טארגסין" סטארס אין סאוויעט רוסלאנד, נעצייגט אין ניו־יארק

אין אפיס פון אמ־דערוטרא טראנספארט קארפארייישאן, 261 פינפטע עוועניו, ניו־יארק, ווערען איצט געצייגט רעסיטס פון סאוועט רוסלאנד פאר ווארע וואס זענען דערהאלטען געווארען אויף "טארגסין" ארדערס, ווי אויך פאר פעקלאך ווארע וואס זענען געשיקט געווארען פון פערזאנען אין די פאראייניגטע שטאטען און קאנאדע צו זייערע פריינט און קרובים אין סאוועט רוסלאנד.

דיזע רעסיטס זענען אלע אונטערגעשריבען פון די דערהאלטער גופא און זענען אויך באצייכענט מיט דעם אפיציעלען רעגירונגס זיגעל. מען קאן זעהן רעסיטס פון שטעדט און דערפער איבער גאנץ רוסלאנד און זיי זענען דער זיכערסטער באווייז אז ארדערס און פעקלאך ווערען באזארגט און דערהאלטען שנעל און אין גוטען צושטאנד.

פיעלע פון די רעסיטס וואס זענען צוגעשיקט געווארען צום אמ־דערוטרא אפיס אין ניו־יארק ענטהאלטען אויך אנערקענונג וועגען דער אויסגעצייכענטער באדינונג. וואס דארפען זיין אינטערעסאנט פאר די יעניגע וועלכע האבען פריינט און קרובים אין דער סאוועט רעפובליק. אמ־דערוטרא איז די איינציגע אפיציעלע איבערשיקונג אגענטור פאר סאוועט רוסלאנד און נעהמט אן ארדערס אויף איינקויפען ווארע אין די "טארגסין" סטארס; אויך די איבערשיקונג פון פעקלאך מיט אלגעמיינע ווארע לויט א פארגרעסערטען ליסט פון זאכען וואס זענען ערלויבט אריינצוקומען אין דער סאוועט רעפובליק.

(אדוו.)

ספעציעלע

ציון עקסקורשאן

— קיין —

מאנטרעאל

אלע וועלכע ווילען פארען קיין מאנטרעאל אלס געסט צו דער ציון קאנווענשאן, קענען באקומען ביליגע עקסקורשאן טיקעטס אין ציון אפיס.

דער ריטורן פרייז איז נאר א העלפט

פון'ם רעגולערען פרייז

$11.50

פאר ביידע וועגען

פאר טיקעטס, רעזערוויישאנס, און אלע אנדערע אינפארמאציעס, ווענדעט זיך היינט פרייטאג א גאנצען טאג, ווי אויך שבת אווענט אין ציון אפיס, 206 בעווערלי סטריט, טעלעפאן טריניטי 0240, אדער טריניטי 6162.

הפצ"ם

שפייז פעקלאך קיין רוסלאנד

דעליווערט ווי פריהער אן דיוטי. 100% גאראנטירט

די באריכטען וועגען אפשטעלען דאס שיקען פעקלאך איז ניט ריכטיג. אויסוואל פון פרישע שפייז, אויך זייף. פעקלאך צוגעשטעלט אין 25 טעג. אן אונטערשריפט פאר יעדען פעקעל. מיר שיקען אויך דאלארס און טארגסין ארדערס קיין רוסלאנד. טעלעגראפיש בלויז 25 סענט.

הפצ"ם שיפס קאנטאר
DOMINION TICKET OFFICE
143 קווין סטריט וועסט
עדעלייד 5971
שיפסקארטען — געלט שיקען — סיטיזען פייפערס — מארטיידזשעס אינשורענס.

די לעדיס אקזילערי פון'ם פאלקס פאראיין געהט מאכען א ראמיידזש סייל

מעמבערס פון'ם פאראיין און אויך די איינגע וואס סימפאטיזירען מיט דער ארבייט, ווערען געבעטען צו שיקען צו 23 סיסעל סטריט אדער טעלעפאנירען טריניטי 777, אלע אלטע זאכען וואס זיי ווילען שענקען פאר דיעזען צוועק.

פארלאנגט

דייטשער יונגערמאן זוכט א דזשאב אלס דישעס וואשער, דזשעניטאר, אדער עני וועלכע ארבייט. טריניטי 8539.
9255-1-24)

הארדוואוד פלארס געלייגט און געפינישט. אלטע פלארס דיסארפייסט, עלעקטריק מאשינען. טעלעפאן טריניטי 7190.
9265-1-28)

פארלאנגט אן עקספיריענסד מאן צו מאכען באטאנס. פרעגען דזש. און דזשי. גארמענט, 96 ספעדיינע עוו.
711)

פארלאנגט

א דירעקטאר פאר דער אידישער צדקה פעדעראציע אין טאראנטא. מוז אנגעבען וועלכע עקזעקוטיוו קוואליפיקאציעס, סאשיעל סורוויס טריינינג און דערפאהרונג דער אפליקאנט האט. אפליקאציעס מוזען זיין שריפטליך ביז דעם 30־טען יאנואר צו דער פעדעראציע אין שאיער הויז, 179 בעווערלי סטריט, טאראנטא.
710-1-24)

צו פארקויפען

צו פארקויפען קארנער רעסטארי, טוט זעהר גוטע ביזנעס. אייגענטימער פאהרט קיין אייראפע. ס. קיי. און קאמפאני, אודיטארס. וויווערלי 1406.
9225-1-24)

צו פארקויפען א רעדי־טו־וועיר און מילינערי סטאר, אין בעסטען לאקיישאן. אורזאכען אויפ'ן פלאץ. פאר אינפארמיישאן שרייבט "זשורנאל" באקס 127.
9260-1-24)

צו פארקויפען א פאר פעקטארי, מעסיגע רענט. פרעגען 458 ספעדיינע עוו. קראוויטץ פאר קאמפאני.
9261-1-24)

אקאונטענט-בוקקיפער

12 יאהר עקספיריענסד, וועט פיהרען אייערע ביכער טייל־צייט, אדער אודיטען פאר מעסיגע פרייזען.

א. א. גאלדענבערג
75 האמוואוד דרייוו
הילקרעסט 7504W.

פיינטינג, פייפער הענגינג

מיר דעקארייטען אייערע רומס פאר 5 דאלאר א רום, מיט אונזערע פייפער. טעלעפאנירט גלייך: — לאמבארד 6951.

קאנגא

מעדיצינען

ליידט איהר פון עקזימא, הויט־קראנקהייט, דאן נוצט דעם וואונדערבארען זאלב קאנגא־סעוו. ליידט איהר פון רהומאטיזם, שטייפע גליעדער, רייבט זיך איין מיט קאנגא ליניםענט. צו באקומען ביי סינגער ברידער (דראגיסטען) 26 קווין א. טעלעפאן עלגין 7512. מיר דעליווערען און שיקען ביי מעיל, אלס פריי.

SINGER BROS.
DRUGGISTS
26 QUEEN ST. EAST
TEL. ELGIN 7512

ליידט איר פון א ברוך?

(ראפטשורד)

א גוטע טראס און גוט צוגעפיט, באקומט איהר נאר ביי די סינגער ברידער, זיי זיינען די איינציגע אידישע אגענטען פון די גרעסטע טראס קאמפ.

צו פארדינגען

צו פארדינגען 2 גרויסע שעהנע רומס, הארדוואוד פלארס, אלע קאנוויניענס. 221 ביטריס סטריט.
9252-1-24)

צו פארדינגען א פלעט פון 3 רומס, הארדוואוד פלארס ביי דערוואקסענע מענשען. 91 בארדען סטריט.
9238-1-24)

צו פארדינגען 2 פארנישד רומס, באד־רום און סיטינג רום. אויפגעפיקסט אפ־טו־דייט ביי א קליינער פאמיליע, צו צאהלען פאר איינער. פאסיג פאר א דזשענטעלמאן. 248 מידזשאר סטריט.
9263-1-24)

צו פארדינגען א מאנופעקטשורינג פלענט פאר א דרעס אדער קלאוק פעקטארי, ביליג רענט. גלאוב פאר קא. 317 עדעלייד סטריט וועסט. טעלעפאן עדעלייד 1190.
9268-1-24)

צו פארדינגען 2 רומס, הארדוואוד, סינק אין קיטשען, גאראדזש אויב נויטיג, לידיג דעם ערשטען. נאר א קאפעל זאל זיך פרעגען 82 בראנזוויק. עוו. טעלעפאן קינגסדייל 8833.
9267-1-24)

צו פארדינגען אן אפארטמענט, בארדען נעבען בלור, 6 רומס און סאן רום, דזשעניטאר סערוויס. יעצט לידיג. מעסיגע רענט. 82 בראנזוויק עוו. טעלעפאן קינגסדייל 8833.
9266-1-24)

צו פארדינגען סטאר און אפארטמענט, 1093 קווין איסט. אויך עמבראידערי שאפ מיט 2 מאשינען. 352 עדעלייד וועסט, צוקערמאן. טריניטי 4947W.
9264-1-24)

צו פארדינגען א סטאר מיט 2 ווינדעס, 7 רומס, אלע קאנוויניענס, ניי דעקארירט 335½ קווין איסט. פרעגען 337 קווין איסט. טעלעפאן גלעדסטאן 1725.
9226-1-22)

צו פארדינגען 5 רומיגע אפארטמענט 115 יוקליד עוו. הארדוואוד פלארס, הייסע וואסער, פרייע באהייצונג. פרעגען ביים דזשעניטאר, אפארטמענט 9. טעל. עדעלייד 1357.
9239-1-22)

אלעקסאנדרא פארק אפארטמענטס, 185 גרענדזש עוו. צו פארדינגען 1 אפארטמענט פון 4 רומס, הייסע וואסער באהייצונג א גאנץ יאהר. מעסיגע רענט. פרעגען ביים דזשעניטאר. טעלעפאן מעלראז 6104.
9248-1-22)

צו פארדינגען 1 אדער 2 שעהנע פארנישד רומס. פאסיג פאר 1 אדער 2 מענשען. בארד אויב פארלאנגט $5 א וואך. 303 ספעדיינע עוו.
9253-1-24)

צו פארדינגען א רום אויפ'ן ערשטען פלאר. אויך א פלעט פון 3 רומס. הארדוואוד פלארס, אלע קאנוויניענס. זעהר ווארעם. פרעגען 430 דאנדעס סטריט.
9258-1-24)

צו פארדינגען א פלעט פון 3 רומס, אלע קאנוויניענס, גלייך אריינצומופען, ביליג רענט. 334 קראפארד סטריט.
9257-1-24)

צו פארדינגען א פלעט פון 2 אדער 3 רומס אין א נייער הויז מיט אלע קאנוויניענס. גוט פאר א יונגער קאפעל, מיט אדער אהן פארניטשור. 20 ראשהאלם ראוד, לאמבארד 0185.
9250-1-24)

צו פארדינגען א 4 רומיגען אפארטמענט, אלע באקוועמליכקייטען, $35 א מאנאט. 180 בעלוואודס עוו. מעלראז 7330. אווענטען הילקרעסט 8444.
9251-1-24)

צו פארדינגען 2 רומס און א באהייצטע סאן רום, הארדוואוד פלארס, סטים היט, סינק אין קיטשען, נייע הויז, ניי דעקארירט. זעהר ליכטיג. 122 ראקסטאן ראוד.
9271-1-24)

צו פארדינגען א שעהנעם פלעט פון 3 רומס, אלע קאנוויניענס, סטים היט. 604 מארקהאם סטריט.
9270-1-24)

פאטראניזירט די איינציגע אידישע ווינדאו קלינינג קאמפאני

NEW YORK WINDOW CLEANING CO.

מיר אטענדען צו אלערהאנד סארט פעקטארי אפיס און סטאר קלינינג בעסטע ארבייט צו די ביליגסטע פרייזען. מיר קאנען קאנטראקטען מאנאטליך און יעהרליך. 422 ביי סטריט. טעלעפאן עדעלייד 8087 נאך 7 אווענטען טריניטי 8620M

NEW YORK
WINDOW
CLEANING CO.
427 BAY ST

נייעס ביי אונז אין שטאדט

הרב כשר וועט רעדען אין טאראנטאר שוהלען

דער באריהמטער גאון, הרב מנחם מענדעל כשר, דער פארפאסער פון דער תורה־תלמודישע ענציקלאפעדיע חומש "תורה שלמה", וואס איז א גאסט יעצט אין טאראנטא וועט רעדען דעם שבת אין פאלגענדע שוהלען:

פרייטאג אווענט אין בני יעקב שוהל.

שבת פריה פאר מוסף אין יוניווערסיטי עוועניו שוהל. שבת בייטאג 3 א זייגער אין דער לאנדאנער שוהל און ביי שלש סעודות אין דער אסטראווצער שוהל.

די אויבענדערמאנטע שוהלען לאדען איין די טאראנטאר אידען צו קומען אפגעבען כבוד דעם גרויסען גאסט, וועלכער איז איינער פון די וויכטיגסטע פערזענליכקייטען אין דער רבנישער און אידישגעלערנטער וועלט אין היינטיגער צייט, און זיך באקענען מיט זיין ריזיגער שאפונג, וואס ווערט באוואונדערט פון אלע גאוני וחכמי הדור.

חמשה עשר בשבט אווענט אין פועלי ציון־התאחדות

מארגען, שבת, אווענט וועט אין פארבאנד הויז פארקומען א פארוויילונגס אווענט מיט א פארשיעדענארטיגען פראגראם פון טענץ, פאלקס לידער, מאנאלאג, פארשטעלונג א. א. וו. חמשה עשר אויבס וועט סערווירט ווערען.

די הכנסה געהט פאר דער פארגרעסערונג פון דער ביבליאטעק ביים פארבאנד אינסטיטוט.

עונג שבת ביי צעירי מזרחי

היינט אווענט וועט חבר אשר אנטפלעק רעדען איבער "דער רמב"ם און זיין שיטה".

זונטאג אווענט קומט פאר א חמשה עשר בשבט פייערונג מיט א שעהנעם פראגראם.

העברייאישע קורסען ווערען דערעפענט פון "ברית העברית" אין טאראנטא

דער דערציהונגס קאמיטעט פון דער "ברית העברית" האט פארענדיגט די פארבארייטונגען צו דערעפענען די געפלאנטע העברייאישע קורסען פאר דערוואקסענע.

א קאמפעטענטער סטעף פון פּראָפעסיאנעלע לערער איז אנגאזשירט געווארען.

עלטערען גליקליך ווען בייבי שלאפט גוט

אט איז א מיטעל ווי איינצושטילען וויינענדיגע, ניט שלאפענדיגע בייבים — און זיי צו געבען א שנעלען און געזונטען שלאף. דאקטוירים רעקאמענדירען עס און מיליאנען מוטערס האבען אויסגעפונען אז עס איז גוט און אומשעדליך. עטליכע טראפען פונ'ם ריין־וועדזשעטעבעל, אנגענעהם־שמעקעוודיגען פלעטשער'ס קאסטאריע מאכט שלאפען אין עטליכע מינוט די אומרוהיגסטע בייבי אדער קינד. און פאר "קאליק", פארשטאפונג, קאלדס און קינדערישע אנפאלען איז ניטא קיין גלייכען צו קאסטאריע. די טשאס. ה. פלעטשער אונטערשריפט איז דער צייכען פון עכטער קאסטאריע. מיידט אויס נאכגעמאכטעס און פיהלט זיך זיכער.

אין ברית תרומפלדור

היינט אווענט וועט ח' ח. אבעלא רעדען איבער "אונזערע אויפגאבען ביי דער ציוניסטישער קאנווענשאן אין מאנטרעאל". זונטאג אווענט וועט פארקומען א חמשה עשר בשבט פייערונג.

אין אידישען שאך קלוב

אונטער'ן פארזיץ פון לאיער מ. ס. מילסטאן איז לעצטען זונטאג אפגעהאלטען געווארען דער יערליכער מיטינג פון אידישען שאך קלוב. עס איז אויסגעהערט געווארען א באריכט פון סעקרעטאר, מר. פרידמאן, פאר דעם פארגאנגענעם יאהר. מר. מילסטאן האט באדאנקט די בעאמטע פון קלוב פאר דער מיטהילף, וואס זיי האבען איהם אלס פרעזידענט געגעבען.

עס זענען דערוועהלט געווארען פאלגענדע בעאמטע פאר'ן קומענדען יאהר: פרידמאן, פרעזידענט; ארענשטיין, וויצע פרעזידענט; קאגאן, סעקרעטאר און דר. לענדי, טרעזשורער.

באארד אף קאנטראל וויל אויסגעפינען וועגען צאל אנגעשטעלטע אין סיטי האל

די באארד אף קאנטראל האט נעכטען אנגענומען א פארשלאג פון אלדערמאן האנט צו פארלאנגען פון די אנפירער פון אלע דעפארטמענטס אין סיטי האל באריכטען וועגען דער צאל אנגעשטעלטע הייאהר און פארגלייך מיט'ן יאהר 1921.

דער צוועק פון די באריכטען איז צו זעהן צי איז דער סיטי האל נישט פארשוואנדעריש אין דער הינזיכט פון אנשטעלען צופיעל פערזאנען.

טויטע קינד געפונען אין א פעקעל שמאטעס

ווען צוויי אינגלאך האבען אין גאס לעבען 218 דזשאן סטריט געפונען א פעקעל שמאטעס, האבען זיי זיך פאראינטערעסירט עס אויפצופאקען. אין פעקעל האבען זיי געפונען א קערפערל פון א נאר־וואס געבוירענעם אינגעלע.

די פאליציי האט אנגעפאנגען אן אויספארשונג צו באשטימען, צי איז דאס קינד געבארען געווארען א טויטע, אדער דאס איז געטויט געווארען נאכ'ן געבורט.

דאס פעקעל איז געלעגען פון האלבען טאג אין גאס, קיינער האט זיך אבער ניט פארהאלטען ביי דעם.

געפונען זאק וואס איז גענב'עט געווארען פון פאסט טראק

צוויי דעטעקטיווס האבען נעכטען פארמיטאג געפונען דעם זאק, וואס איז גע־גנב'עט געווארען פון דעם פאסט טראק לעצטען מאנטאג, ווען א גנב האט זיך אפגעטראגען מיט דעם גאנצען טראק און האט איהם שפעטער איבערגעלאזט לעבען פארעסט היל.

די גאנצע פאסט איז געפונען געווארען דאן אין טראק אומבארירט, אויסער איין זאק מיט פינף פעקלאך, וואס איז אין גאנצען פארשוואונדען.

דער זאק, וואס מען האט נעכטען געפונען איז געווען אויפגעשניטען און פון איהם זענען ארויסגענומען געווארען עטליכע פעקלאך. עטליכע פעקלאך זענען אין איהם געבליבען, צווישען זיי א פעקעל מיט א גאנץ פיינעם זייגער.

כדי אלץ אפצוזוכען פעהלט נאך דער פאליציי צו געפינען די עטליכע פארשוואונדענע פעקלאך און — די גנבים.

לאיער שארט צו קיים פאר דעטעקטיווס

דזש. סי. עלדזשי, א היגער לאיער, האט איבערגעגעבען דער שטאדטישער פאליציי א סך הכל פון אן אונווילקערליכען אומטויש וואס ער האט געמאכט מיט זיינעם א מאנטעל.

נאך פיער יאהר פון א געוואוינהייט אויפצוהענגען זיין מאנטעל אין סיטי האל לעבען מעדזשיסטרייט בראונ'ס אפיס, איז זיין מאנטעל נעכטען פארשוואונדען פון דארט און אויף דעם פלאץ האט ער געטראפען אן אלטען אפגעריבענעם, וואס פאסט גארנישט פאר א לאיער.

ער האט חרטה אויף דעם אומטויש און ער בעט דער פאליציי זי זאל איהם העלפען אויסגעפינען דעם סותר.

שמואל ראבינסאן פארשוואונדען

שמואל ראבינסאן, 55 יאהר אלט, פון 168 גאו עוועניו, דער אויפפאסער אויף דער הויז 133 דזשארוויס סטריט, איז פארשוואונדען זינט לעצטען מאנטאג. זיינע פריינט זארגען זיך וועגען איהם, ווייל ער איז נישט געווען אינגאנצען געזונט.

די פאליציי האט דערוויל פון איהם נאך גאר נישט געהערט.

עכטע צופרידענהייט — אלעמאל

"SALADA"

TEA

"פריש פון די גערטנער"

די 23־טע קאנאדער ציוניסטישע קאנווענשאן און 7־טע קאנווענשאן פון הדסה

אלע הכנות זיינען שוין פארענדיגט פאר דער 23־טער קאנאדער ציוניסטישער קאנווענשאן, וואס וועט פארקומען קומענדען זונטאג און מאנטאג דעם 24־טען און 25־טען יאנואר אין מאנטרעאל, און פאר דער 7־טער דאמיניאן הדסה קאנווענשאן, וואס וועט פארקומען אין מאנטרעאל, דעם 26־טען יאנואר. סאקאלאוו קומט זונטאג קיין מאנטרעאל.

נחום סאקאלאוו, דער פרעזידענט פון דער אידישער אגענטור און פרעזידענט פון ציוניסטישער וועלט ארגאניזאציע, וועט זיין דער עהרען גאסט פון די ביידע קאנווענשאנס. מיט איהם קומט אויך זיין טאכטער דר. ס. סאקאלאוו.

סאקאלאוו מיט זיין טאכטער קומט אן פון ניו יארק קיין מאנטרעאל זונטאג 8.20 אין דער פריה.

ביים וואקזאל וועט איהם באגעגענען א קאמיטעט מיט א. לעווין, דער עהרען וויצע פארזיצער פון דער קאנאדער ציוניסטישער ארגאניזאציע און פארזיצער פון דער קאנווענשאן, א. י. פרימאן, פרעזידענט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין קאנאדע, רבי י. ל. זלאטניק, עקזעקוטיוו דירעקטאר, און דעלעגאטען פון פארשיעדענע טיילען פון קאנאדע

סאקאלאוו וועט ריידען זונטאג און מאנטאג.

סאקאלאוו'ס רעפעראט איבער "ציוניזם היינט צו טאג" וועט געגעבען ווערען זונטאג אינדערפרי ביי דער דערעפענונגס זיצונג אין קעפיטאל טעאטער וואס איז אויסגעקליבען געווארען פאר דעם צוועק צוליעב די גרויסע צאהל מענשען, וואס ער קען ארייננעהמען, און וואס וועלען זיכער קומען צו דעם קבלת פנים פון דעם ציוניסטישען וועלט פיהרער. ער וועט פארגעשטעלט ווערען פון לואי פיטש, ק. סי. וויצע פרעזידענט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע פון קאנאדע.

דעם זעלבען אווענט וועט א באנקעט לכבוד איהם און זיין טאכטער געגעבען ווערען פון דעם מאנטרעאל ציוניסטישען קאונסיל.

סאקאלאוו וועט אויך אדרעסירען די ספעציעלע שלום זיצונג מאנטאג בייטאכט און די הדסה קאנווענשאן דינסטאג.

פארזיצער פון קאמיסיעס.

א. לעווין וועט זיין פארזיצער פון דער קאנווענשאן. דר. מ. ראטנער איז דערוועהלט געווארען אין דער שפיץ פון דער קרעדענשעל קאמיסיע; דזש. פיינבערג — נאמינאציאנס קאמיסיע; הערי באטשאו, ב. ס. ל. — רעזאלוציאנס קאמיסיע; און סעם שוויסבערג — פארזיצער פון מאנטרעאל ציוניסטישען קאונסיל.

ביי דער קאנווענשאן וועט קיין אפיל פאר פאנדס ניט געמאכט ווערען. די קאנווענשאן וועט זיך אפגעבען הויפטזעכליך מיט ציוניסטישע געשעפטס עניינים און וואהלען.

די פולע טאגעס ארדנונג פון דער 23־טער ציוניסטישער קאנווענשאן איז פאלגענדע:

ערעפענונגס זיצונג.

זונטאג, 24־טען יאנואר, 10 פריה, אין קעפיטאל טעאטער.

רעגיסטראציע פון דעלעגאטען.

התקוה.

דערעפענונגס רעדע — א. א. לעווין, פארזיצער פון דער קאנווענשאן קאמיסיע.

פרעזידענטס רעדע — א. י. פרימאן, פרעזידענט פון קאנאדער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

גאסט רעדנער — דר. נחום סאקאלאוו, פרעזידענט פון אלוועלטליכער ציוניסטישער ארגאניזאציע, "דער ציוניזם היינט צו טאג". (פארגעשטעלט פון לואי פיטש, וויצע־פרעזידענט, קאנאדער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

צווייטע זיצונג

זונטאג, 24־טען יאנואר, 2.30 נאכמיטאג, באל רום, מאונט ראיאל האטעל.

נאמינאציעס פון קאמיסיעס: קרעדענשעל קאמיסיע, נאמינאציאנס קאמיסיע און רעזאלוציאנס קאמיסיע.

באגריסונגען.

אלגעמיינער באריכט וועגען דער ציוניסטישער טעטיגקייט אין קאנאדע — רבי י. ל. זלאטניק, עקזעקוטיוו דירעקטאר.

באריכט וועגען אידישען נאציאנאל פאנד אין קאנאדע — ה. א. דארווין, דאמיניאן טשערמאן פון א. נ. פ.

באריכט פון מזרח צענטראל און מערב קאנאדער דיוויזשאנס פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

פינאנציעלער באריכט — דזשאזעף פיינבערג, טרעזשורער.

הדסה באריכט — מרס. א. י. פרימאן פרעזידענט פון קאנאדער הדסה.

הבונים באריכט — א. א. קאטץ, סופרים נשיא פון ציון ארדער הבונים.

יאנג דזשודיא באריכט — א. מ. קליין, בילדונגס דירעקטאר.

באריכט פון דער קרעדענשעל קאמאסיע.

אלגעמיינע דיסקוסיע.

באנקעט

זונטאג, 24־טען יאנואר, 9 אווענט, באל רום, מאונט ראיאל האטעל.

אויפנאהמע פאר דר. נחום סאקאלאוו, דר. סעסיליא סאקאלאוו און דעלעגאטען, אויפזיכט פון מאנטרעאלער ציוניסטישען קאונסיל, ס. ע. שוויסבערג, פארזיצער.

דריטע זיצונג

מאנטאג, 25־טען יאנואר, 10 פריה, באל רום מאונט ראיאל האטעל.

באגריסונגען.

אלגעמיינע דיסקוסיע.

רעזאלוציעס.

פערטע זיצונג

מאנטאג, 25־טען יאנואר, 2.30 נ. מ. פיאזא, מאונט ראיאל האטעל.

רעזאלוציעס.

וואהלען.

שלום זיצונג.

מאנטאג, 25־טען יאנואר, 9 אווענט, פיאזא, מאונט ראיאל האטעל.

גאסט רעדנער: דר. נחום גאלדמאן (בערלין), מרס. ארטשיבאלד סילווערמאן (פראווידענס, ר. א.), דר. נחום סאקאלאוו (לאנדאן, ענג.), א. י. פרימאן (אטאווא, אנט.).

שלום

קאנאדער הדסה קאנווענשאן

שבת, 23־טען יאנואר, 8 אווענט. רעגיסטראציע פון דעלעגאטען אין מאונט ראיאל האטעל.

זונטאג, 24־טען יאנואר, 9־10 פריה, רעגיסטראציע פון דעלעגאטען. 1.30 נ. מ.: ספעציעלער מיטינג פון נאשיאנאל קאונסיל מיט מיטגליעדער פון אויסערן שטאדט.

מאנטאג, 25־טען יאנואר, 9 אווענט, אויפנאהמע אין די ציוניסטישע העדקווארטערס.

דינסטאג, 26־טען יאנואר, 9.30 פ. מ. אפיציעלע דערעפענונג; באגריסונג פון מרס ה. סינגער, פרעזידענט פון מאנטרעאל הדסה קאונסיל; פרעזידענטס אדרעס — מרס א. י. פרימאן.

באגריסונגען — נחום סאקאלאוו, פרעזידענט פון אלוועלטליכער ציוניסטישער ארגאניזאציע און א. י. פרימאן, פרעזידענט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין קאנאדע.

נאמינאציעס פון פארזיצער פון קאמיסיעס פון קרעדענשעלס, רעזאלוציעס, קאנסטיטוציע און נאמינאציעס.

12.30 נ. מ. — לאנטשעאן פון מאנטרעאלער הדסה. קאמיסיע זיצונגען.

2 נ. מ. — באריכטען פון סעקרעטאר, טרעזשורערע, פארזיצער פון קאמיסיעס און קאנווינערס. אלגעמיינע דיסקוסיעס, וואהלען.

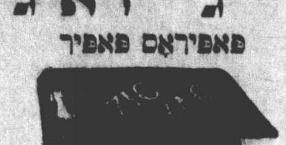

זיג־זאג

פאפיראס פאפיר

א ביכעל פון 120 בלעטלאך 5ס

שפארט געלט!

"מאכט אליין פאפיראסען"

געווינט א פרייז פאר אויסצייכנונג

פאר איהר אויסצייכנונג צו טרעפען גענוי ווער עס וועט דערוועהלט ווערען אין די פארגאנגענע מוניציפאלע וואהלען האט מיס סאפיע וויעל, די טאכטער פון מר. און מרס. דזשוליוס וויעל 364 פאלמערסטאן עוועניו געוואונען א פרייז פון צעהן דאלאר.

מיס סאפיע וויעל

ניט וויכטיג איז אזוי דער פרייז־ווי עס איז וויכטיג דער פאקט וואס מיס וויעל האט זיך ארויסגעוויזען צו זיין אן אויסגעצייכענטע פאליטיקערין.

א קאנטעסט איז אנגעפיהרט געווארען פאר דעם ווער עס וועט טרעפען ווער און מיט וויפיעל שטימען עס וועלען דערוועהלט ווערען אין די שטאדטישע וואהלען, און מיס וויעל האט גוט אויסגערעכענט און געטראפען.

מיס וויעל איז א גראדואירטע פון טאראנטאר אוניווערזיטעט.

צדקה פעדעראציע נאטיצען

פון שומרוני.

פאר דעם געניטען געזעלשאפטליכען טוער — און די פאמיליען וועלפעיר ביוראָ האט עטליכע אזעלכע, נשמה פארשטעהער, מיט יאהרען פון האבען צו טאן מיט מענשען און זייערע פראבלעמען — איז די ארבייט פון ארויסהעלפען יענעם ווי א בוך וואס מען קען קיינמאל ניט אויסלייענען.

יעדען טאג א פריש בלאט, אדער א נייעם פרק, און צווישען די טאוולען פון דעם בוך — די דראמאטישע, אמת'ע, לעבעדיגע געשיכטע פון טויזענטער לעבענס, וואס ווילען לעבען, טראץ די פארשיידענע שטערונגען.

אפטמאל איז עס טראגיש, פאטעטיש און ריהרענד, דאס שטרעבען צו אונאפהענגיגקייט, און קיין מיטלען זיינען נישטא.

און איינע פון די טרויעריגסטע רעזולטאטען פון זיין ארבייטסלאז, נישט קענען דערגרייכען דאס מינדסטע, וואס מען פארלאנגט פון לעבען, — איז די ווירקונג פון דעם אויפ'ן גייסטיגען צושטאנד פון מענשען.

— פאר דער גייסטיגער אונארדנונג האט דער געזעלשאפטליכער טוער קיין מיטעל נישט, ווייל נאר איין רפואה איז דא דערפאר — ארבייט.

אט א דערצעהלט איינער פון די פעדערייישאן ארבייטער. עס איז א פאל וועגען א בחור פון 21 יאהר. דער איינציקער שפייזער פון זיין מוטער, אן אלמנה. שוין זיבען יאהר אין לאנד, קוקט אויס ווי א איד. און אפשר דערפאר איז איהם שווער צו קריגען א פאסטען. ער איז א סיילסמאן און געהט שוין ארום ליידיג איבער א יאהר.

די פעדערייישאן צאהלט זייער רענט און גיט זיי וועכענטליך א קליינע סומע צום לעבען.

און דער פעדערייישאן ארבייטער זאגט:

"איך זעה, ווי דער יונגערמאן געהט אונטער. די שטיצע פון דער פעדערייישאן קען קיינמאל ניט פארנעהמען דאס פלאץ פון א דזשאב, ביי וועלכען ער זאל פארדיענען פאר זיך. און פריהער אדער שפעטער, עפעס, האב איך מורא, וועט געשעהן מיט דעם יונגענמאן

(א דזשאב פאר דעם יונגענמאן וועט מיט פרייד אויפגענומען ווערען אין דער שויער הויז).

באיעם קלוב

א גרופע מיטגליעדער באזוכען לאקאלע פאבריקען און פעקטארים אונטער אנפיהרונג פון זייערע מענטארס.

לעצטענס האבען זיי באזוכט סיטי דעירי און נעלסאנס.

א גרופע צו דיסקוסירען די ארבייט פון אינגלאך קלובען איז געשאפען געווארען פאר אסיסטענט מענטארס. עס וועט אנהאלטען 6 וואכען מיט טוטונגען אוינמאל

א טרעינינג קורס פאר מענטארס ווערט ארגאניזירט. מר. פ. האלבום, דירעקטאר פון פיזיקאל עדיוקיישאן, טאראנטא יוניווערסיטי האט געעפענט דעם קורס מיט א שמועס לעצטען זונטאג נאכמיטאג.

די אידישע ביג בראדערס און ביג סיסטערס וועלען אנטיילנעהמען אין א קאנפערענץ פון דער ביג בראדערס באוועגונג, דעם 25־טען פעברואר אין טאראנטא.

מרס. וועקסלער און מר. מארטין מ. קאהען זיינען אין דעם אראנזשירונגס קאמיטעט.

ווער האט א בעט אדער א סטאוו צו שענקען פאר א אידישער פאמיליע? די ביידע זאכען, אויסער קליידונג, דארף מען שוין האבען. טעלעפאנירט טריניטי 5440.

די פעדערייישאן האט באקומען די וואך פאלגענדע ביישטייערונגען:

קליידונג — פון מרס. רייקער, 213 מארקהאם סטריט, דזש. פערעלמאן, 2 הארנדייל עוועניו; מרס. קלינג, ראוזמאונט עוועניו, דזש. שייבעל 297 ראשטאן ראוד; מרס. דזש. קאסטאן 263 ראשהאלם ראוד; מרס. ס. טעיט, 617 זשעראַרד סט. איסט. מרס. ריזאקאף, 201 יוקליד עוועניו, מרס. א. עקסלער, 1122 בלור סטריט וועסט. מרס. מאשינסקי, 428 קווין סט. איסט. מר ד. קאצמאן 182 פאלמערסטאן עוועניו, האט צוגעשיקט קליידונג און דריי ראלער אנשטאט א סטאוו; מר. ל. וואלמאן, 63 פיינוואוד עוועניו, פארניטשור; מרס. באכנער, 62 לייקשאר בולווער — א בייבי קעריעדזש.

טריביוט פאנד

די וואך איז פאר דעם פאנד דערהאלטען געווארען פון:

מר. און מרס. ל. נ. סעקלאף, בוירסייד בולווארד, צום געבורט פון זייער טאכטער דעם 27־טען דעצעמבער.

רעוו. און מרס. ס. הערמאן, מיידזשאר סטריט צו די תנאים פון זייער טאכטער פעי, צו מר. דזשעק ווייסבראד, פון אראנזשוויל, אנט.

"א קאפ וועהטאג?"

איהר מוזט זיך נישט ארומטראגען מיט א קאפ־וועהטאג. עס איז אביסעל אלטמאדיש. די מאדערנע פרוי, וואס פיהלט אפט א קאפ־וועהטאג, נעהמט עטליכע אספירין טאבלעטס און ווערט פטור פון איהם.

האלט אספירין ביי דער האנט און האלט אייערע אפאינטמענטס. קאפ־וועהטאג, קערפער פיין קומען אין אומבאקוועמע צייטען. איהר קענט זיי אפשטעלען איידער זיי האבען זיך רעכט אנגעהויבען. אויב איהר וועט נאר געדענקען די באקוועמע, אונשעדליכע פארם פון הילף. טראגט עס אין אייער האנט טאש, און פארזיכערט זיך באקוועמליכקייט ביים געהן איינקויפען; אייער אווענט פארגעניגען אין טעאטער. די קליינע פייניליכע וועהטאגען, וואס ברענגען אייך צו "נערוועז" בויטאג, ווערען מאמענטאל געענדיגט. וועהטאגען, וואס האבען אמאל געהאלטען מענשען פארשפארט אין הויז, ווערען פארגעסען אין א האלבע שעה נאך איינגענעהמען אספירין! איהר וועט געפינען די טאבלעטס צו יעדער צייט א הילף. אין יעדען פעקעל פון אספירין טאבלעטס געפינען זיך אויסגעפרואווטע דירעקשאנס פאר פארקיהלונגען, קאפ־וועהטאג, קראנקען האלז, צעהן ווייטאג, ניוראלדזשי, ניורייטיס, סייאטיקא, און אפילו רעומאטיזם.

די טאבלעטס מיט'ן שטעמפעל "בייער" וועלען אייך נישט אנמוטשען און קענען אייך נישט שאדען. זיי אונטערדריקען נישט דאס הארץ. זיי פיהרען נישט איבער דעם מאגען. טא נעהמט זיי ווען איהר דארפט און נעהמט גענוג. אספירין איז געמאכט אין קאנאדע.

BAYER

דער טאראנטאר ועד הרבנים וועגען דעם חומש "תורה שלמה" און דעם מחבר, הרב הגאון מנחם מענדעל כשר

וואונדער איבער וואונדער! ווער וואלט געקענט טראכטען, דאס גראדע אין אט דעם פאריתום'טען דור, אין דער שווידערליכסטער עפאכע פאר אידען, און נאכמעהר פאר דעם אידענטום, ווערט געשאפען א אידישעס ווערק פאר וועלכע עס איז נאך ניט געשאפען געווארען דאס פאסיגע ווארט, וואס זאל קענען אויסדריקען זיין וויכטיגקייט פאר אידישער געלערזאמקייט. מיר מיינען דעם חומש "תורת שלמה", וועלכער אנטהאלט אלע מאמרי חז"ל אין ש"ס בבלי וירושלמי ספרא, ספרי, זוהר, מהרשים, געדרוקטע און כתבי יד, וועלכע געפינען זיך אין די פארשיעדענע ביבליאטעקען אין דער גאנצער וועלט, מייסטערהאפט צוזאמענגעשטעלט אויף יעדען פסוק אין דער תורה.

אום צו האבען א קליינעם באגריף פון דיעזע ריזיגע ווערק, איז גענוג צו דערמאהנען, דאס אויף דעם ערשטען פסוק פון בראשית ווערען ציטירט צוויי הונדערט און ניינציג מאמרי חז"ל. אנקוקענדיג דיעזען ווערק רייסט זיך ארויס ספאנטאן די ברכה "שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה". און ביי דעם ערשטען שמועס מיט דעם מחבר קומט גלייך אויף אונזער רעיון דער אויסדרוק: בריך רחמנא דיהיב חוכמתו לחכימין.

דער יונגער מחבר, הגאון הרב מנחם מענדעל כשר, וועלכער איז יעצט אונזער גאסט איז אן און פאר זיך א וואונדער.

זיין בקיאות בכל מקצעות התורה איז פלא'דיג. זיין ענערגיע, זיינע רייזעס צו באזוכען ארכיווען און ביבליאטעקען און דאס צוזאמענשטעלען דיעזע וואונדערבארע תלמודית־מדרשית ענציקלאפעדיע איז איבערמענשליך און מוז צוגעשריבען ווערען צו סיעתא דשמיא.

מיר ווילען האפען דאס אונזער גע־מיינדע, סיי די שולען סיי די יחידים, וועלען געהעריג אפשאצען דעם גרויסען חיבור און געעהרטען מחבר און נעהמען א פאסיגען אנטייל אין דיזען גרעסטען אויפטו פאר תורת ישראל אין היינטיגען דור.

ועד הרבנים דפה.

צוליעב דעם גרויסען וואוקס האט

"טארנסין"

איצט איינגעפיהרט

ביליגערע פרייזען

א פיעל גרעסערען אויסוואהל פון סחורות און געעפענט נאך מעהר סטארס

פארגלייכט דעם "טארנסין" פרייז־ליסט און איהר וועט זיך איבערציינגען אז די פרייזען זיינען ניט העכער, און אס מייסטען נידעריגער, ווי היגע. דער אויסוואהל פון וואארען איז גרויס, ווי אין דעם גרעסטען דעפארטמענט סטאר. און "טארנסין" סטארס זענען פאראן אומעטום. די קלענסטע שטעדטעל ווערט באדינט פון "טארנסין". אמ־דערוטרא דעליווערט ריטוירן רעסיטס פון אייערע קרובים און פריינד אויף יעדען "טארנסין" ארדער.

איהר קענט דורך אונז שיקען אייערע איינענע וואארע נאך סאוועט רוסלאנד.

פרייז־ליסטען, אינפארמאציע און אלע איינצעלהייטען ווערען געגעבען אין אונזער אפיס, פערזענליך, דורך בריעף אדער טעלעפאן.

Am-Derutra Transport Corporation

די באפאלמעכטיגטע אפיציעלע אגענטור צום איבערשיקען פארסעלס, "טארנסין" ארדערס און וואארע נאך סאוועט רוסלאנד

261 Fifth Ave. (10th floor) New York City

Telephone LExington: 2-4117, 4118

THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
THE HEBREW JOURNAL
Published by
JOURNAL PUBLICATIONS OF TORONTO, LIMITED
542 DUNDAS ST. WEST Telephones: ADelaide 7424-7425
NATHAN FRIEDLAND, President.

די פרוי איז צו „אידעל" צו קענען געהן שטימען

האט די קוויבעקער לעגיסלאטור ווידער אמאל געזאגט בקול רם, מיט 53 שטימען געגען 23, אז א פרוי איז, און דארף זיין א מאמע, א געליבטע, א קעכין, א קינדער דערציהערין, א דינסט. אבער זי קען ניט האבען אזוי פיעל רעכט ווי דער מאן, און קען קיין דעה ניט זאגען אין דער רעגירונגס פירונג פון דער פראווינץ.

דאס איז ניט דאס ערשטע מאל וואס די קוויבעקער לעגיסלאטור האט צוריקגעוויזען א פארשלאג פאר פרויען שטים־רעכט. מיט א יאר צוריק איז אן עהנליכער פארשלאג צוריקגעוויזען געווארען מיט 44 שטימען געגען 24.

דזשיי. פיליאן, דער ליבעראלער מיטגליד פון לאוועל אין דער קוויבעקער לעגיסלאטור האט נאך דער אפשטימונג באמערקט, אז כל זמן די יעצטיגע ליבעראלע רעגירונג וועט זיין אין מאכט איז קיין האפנונג ניטא אז פרויען אין דער פראווינץ זאלען באקומען שטים־רעכט.

אלע ארגומענטען, וועלכע זענען פון די געגנער אנגעגעבען געווארען, האבען זיך געדרעהט ארום דעם, אז "די פרוי איז די קעניגין פון דער היים, און טאר ניט פארבילינגט ווערען דורך פאליטיק".

דאס זענען ווערטער פון דעם אמאליגען היפאקריטישען ריטער, ביי וועמען דער עגאאיזם האט אלעם אריבערגעוואויגען. זיין פערד, זיין שקלאף און זיין פרוי האבען געמוזט פארנעמען די פלעצער וועלכע ער האט פאר זיי באשטימט און אנגעצייכענט.

גלייכצייטיג מיט דער נידערשטימונג פון שטים־רעכט פאר פרויען אין קוויבעק האט ריכטער מעקארבי אין ענגלאנד ארויסגעגעבען דעם פאלגענדען אורטייל אין א פראצעס, אין וועלכען איין מאן האט אנגעקלאגט א צווייטען פאר צונעהמען פון אים זיין פרוי. דער ריכטער האט געזאגט:

"א פרוי'ס קערפער באלאנגט ניט צו איר מאן. עס איז איר "אייגענטום", און ניט "זיינס". זי קען פארלאזען איר מאן מיט איר אייגענעם גוטען ווילען. זי קען אויסקלייבען איר אייגענע באשעפטיגונג, פאליטישע פארטיי און רעליגיע. זי האט א רעכט צו באשליסען, ווען און צי זי זאל בכלל האבען קינדער.

"קיין מאן איז ניט קיין אייגענטימער פון זיין פרוי צוליעב דער הייראט. די פארהייראטע פרוי האט שוין לאנג געוואונען איר פרייהייט אין ענגלאנד. זי איז א בירגערין און ניט קיין שקלאף. זי קען טאן וואס זי וויל און קען באשטימען איר אייגענע צוקונפט".

מיט דעם וואס ריכטער מעקארבי האט געזאגט, האט ער כמעט ווי ארויסגעקלאפט דעם פונדאמענט פון אונטער דער הייראטס אינסטיטוציע. דער ריכטער האט מיט איין ווארט צונישט געמאכט דאס, וואס עס איז ארומגעבויט געווארען ארום דער הייראט און פליכטען.

דאס האט א ריכטער געזאגט אין ענגלאנד. און אין דער זעלבער צייט האט די לעגיסלאטור פון קוויבעק מיט א מערהייט פון איבער צוויי צו איינס געזאגט, אז די פרויען קומט ניט קיין שטים־רעכט.

מיר גלויבען ניט די פרענטש־קענעדיען פאליטיקער. מיר גלויבען ניט אין זייערע פראזען, אז זיי ווילען ניט געבען די פרויען קיין שטים־רעכט דערפאר, ווייל זיי ווילען האלטען די פרויען אלס "קעניגינס" פון דער היים. זיכער איז, אז זיי ווילען האלטען די פרויען אלס שקלאפען ווי זיי האבען עס געטאן ביז יעצט.

מיר גלויבען, אז דעם אמת האט אויסגעדריקט איין דעפוטאט אין דער לעגיסלאטור, ווען ער האט געזאגט:

"וואס האט די פארטיי, וועלכע האט געגעבען פרויען שטים־רעכט אין פעדעראלע וואלען געוואונען פון דעם? זיי האבען אפילו אין אונזער פראווינץ צוליעב דעם ניט געוואונען קיין דריי דעפוטאטען".

אט דאס שרעקט די פאליטיקער. זיי האבען מורא, אז אויב פרויען וועלען האבען שטים־רעכט, וועלען זיי ניט קענען געוועלטיגען. זיי מאכען אבער א גרויסען טעות. מיט די היילע הענט קענען זיי דעם שטראם פון פראגרעס ניט צוריקהאלטען.

אויטאמאביל אייגענטימער דארפען באצאלען

לויט די סטייטמענטס, וועלכע וו. ג. ראבערטסאן, דער סעקרעטאר פון דער קענעדיען אויטאמאביל אסאסיאיישאן האט געמאכט פאר דער ראיעל קאמיסיע פון אייזענבאנען און טראנספארטאציע אין קאנאדע, האבען אויטאמאבילען מער ווי באצאלט פאר די גוטע וועגען, וועלכע זענען אין די לעצטע צוועלף יאר אויסגעבויט געווארען אין קאנאדע.

לויט מר. ראבערטסאן האט דערקלערט, האבען אויטאמאביל אייגענטימער אין די לעצטע צוועלף יאר אויסגעצאלט די פעדעראלע און פראווינציעלע רעגירונגען א סומע פון פיער הונדערט און פופציג מיליאן דאלאר אין פארשיידענע שטייערן. די דאזיגע סומע האט מער ווי געדעקט די אויסגאבען, וועלכע די רעגירונגען האבען געהאט אויף צו בויען וועגען, מיט וועלכע די אויטאמאבילען האבען זיך באנוצט.

דערמיט האט דער סעקרעטאר פון דער קענעדיען אויטאמאביל אסאסיאיישאן געוואלט איבערצייגען דער קאמיסיע, אז די אויטאמאביל אייגענטימער באצאלען מער ווי זייער חלק איז פאר די גוטע וועגען, וועלכע זענען געבויט געווארען אין קאנאדע, און וועלכע וועלען געבויט ווערען פאר'ן געברויך פון אויטאמאביל אייגענטימער.

דערביי האט מר. ראבערטסאן אנגעוויזען, אז אין די לעצטע צוועלף יאר האט אמעריקע אויסגעגעבען פערצעהן ביליאן דאלאר אויף בויען וועגען און ענגלאנד האט אויסגעגעבען דריי ביליאן דאלאר אויף וועגען. אזוי אז קאנאדע האט זיך ניט אויף וואס צו באקלאגען.

מעגליך, אז עס איז דא א סך אמת אין דעם וואס מר. ראבערטסאן האט געזאגט. אבער דאס באווייזט נאך ניט, אז די גערעכטיגקייט איז דורכאויס אויף דעם צד פון די אויטאמאביל אייגענטימער.

גוטע געפלאסטערטע וועגען זענען א גרויסער אסעט פאר'ן לאנד, סיי פון א ריין היגיענישען שטאנדפונקט, סיי פון קאמערציעלען, און סיי פון א באקוועמליכקייט שטאנדפונקט. דער אויטאמאביל אייגענטימער איז דאך אבער דער, וועלכער פראפיטירט אממערסטען. דערפאר איז עס דאריבער ניט מער ווי רעכט, אז דער אויטאמאביל אייגענטימער זאל באצאלען דערפאר און ניט דאס גאנצע פאלק זאל דארפען טראגען די לאסט פון די אויסגאבען.

עס איז אבער אין דעם פארוויקעלט נאך א וויכטיגער פונקט, וועלכער דארף באטראכט ווערען און וועלכען מר. ראבערטסאן האט העכסט ווארשיינליך ניט ווילענדיג אויסגעלאזען. און דאס איז, דער אויטאמאביל אלס טראנספארטאציע פאקטאר.

זייט גוטע וועגען זענען אויסגעבויט געווארען, האט דער אויטאמאביל אנגעהויבען צו שפילען א קאלאסאלע ראלע אין דער אלגעמיינער טראנספארטאציע, סיי פאר פאסאזשירען פארקער און סיי פאר פראכט. דאס האט צוגענומען פון די אייזענבאנען א גרויסען טייל פון זייער איינגאמע, ווייל אנשטאט פארען מיט דער באן, אדער שיקען סחורה מיט דער באן, ווערט עס טיילווייז געטאן מיט דער הילף פון אויטאמאביל.

אויסער די אייזענבאנען האט נאטירליך אויך די רעגירונג פארלוירען א באדייטענדע הכנסה, וועלכע זי פלעגט באקומען פון די אייזענבאנען.

אט דער דערמאנטער פארלוסט מוז געדעקט ווערען פון דעם אויטאמאביל אייגענטימער, סיי די רעגירונג און סיי די אנדערע, וועלכע ליידען פון דעם דארפען פארגיטיגט ווערען.

די ראיעל קאמיסיע וועט מוזען באשטימען, אז די אויטאמאביל אייגענטימער זאלען דירעקט אדער אומדירעקט דערפאר באצאלען.

דער „הארי־אפ" סיסטעם

(טעגליכע שמועסען)

פון יצחקי

לויפט א איד אויף נאלעווקי אין ווארשע און קעמפט צו דורכשלאגען פאר זיך א וועג.

אויב איהר זענט אמאל געווען אין ווארשע, ווייסט איהר, אז אויף נאלעווקי געהט מען ניט, נאר מען לויפט.

וואס איז דארט דאס יאגעניש? פרעגט מיך בחרם! בסך־הכל האט מען אפילו קיין ברויט ניט צו זאט פון דעם דאזיגען יאגעניש.

אזוי ווי אבער אלע לויפען, לויפט "אונזער" איד אויך... דאס היטעל איז פאררוקט אויף א זייט און די פאלעס פון דער קאפאטע זענען אנגעבלאזען פונ'ם ווינט אזוי ווי זעגלען.

הפנים, אז אונזער איד האט א וויכטיגע שליחות צו דערפילען, אנדערש וואלט ער זיך אזוי ניט געיאגט.

באגעגענט איהם א שטיקעל ליץ א איד, און באשליסט ביי זיך, אז ווי באלד יענער לויפט, דארף מען איהם דוקא אפשטעלען.

"פעטער־לעבען. זייט זשע מוחל, אפשר ווייסט איהר וויפיעל האלט איצט דער זייגער?"

דער לויפענדיגער איד שטעלט זיך אפ א ווייל'ע, כאפט ארויס דאס זייגערל פון וועסטעל־קעשענע און רופט אן אביסעל ברוגזליך:

"עלף א זייגער איצט".

"הא, עלף האט איהר געזאגט?, ענטפערט דער ליץ, א שעהנעם דאנק, אז עס וועט ווערען פונקט 12 א זייגער, זאלט איהר אזוי גוט זיין און קומען מיר א קוש טאן אין פופיק...

"וואוס? רעוועט ארויס דער איד מיט'ן זייגער. פארוואס קומט עס מיר צו קושען אייך אין פופיק?"

"דערפאר, ווייל אלעס איז שוין פארנומען פאר אנדערע יארען", רופט זיך אפ דער ליץ און הויבט אן אנטלויפען.

א ווייל'ע איז אונזער לויפענדיגער איד געבליבען געפלעפט אויפ'ן ארט. באלד איז ער אבער געקומען צו־זיך און האט אנגעהויבען נאכלויפען דעם ליץ.

יאגען זיי זיך אזוי ביידע. דער ליץ אין פאראויס און דער איד מיט'ן זייגער פון הינטען.

"וואס לויפט איהר אזוי, רב יעקב", דערהערט זיך פלוצלונג א שטימע פון א זייטיגען אידען.

"פארשטעהט איהר מיך, באקלאגט זיך דער איד מיט'ן זייגער, יענער דארט האט מיך געפרעגט די צייט און האט מיך געהייסען, איך זאל קומען איהם קושען פונקט 12 א זייגער.

"נו, איז וואס זשע יאגט איהר זיך אזוי? ביז 12 א זייגער איז דאך פאראן נאך א פולע שטונדע צייט", רופט זיך אפ דער זייטיגער איד מיט א שמייכעל....

* * *

ביי וועמען דאס דאזיגע מעשה'לע וועט קלינגען ניט מעהר ווי אן אנעקדאט. איך פארזיכער אייך אבער אז א שטיק אמת — א ריכטיגער שפיגעל פון דעם היינטיגען לעבען — איז אין דעם באהאלטען.

עס זענען פאראן צייטען ווען מיר גופא גלוסט זיך צו אפשטעלען די דאזיגע שטענדיגע "הארי־אפניקעס" בעת זיי יאגען זיך אזוי ווי לאקאמאטיוון, און זיי דערצעהלען די מעשה אז ביז 12 א זייגער האבען זיי נאך א פולע שטונדע...

וואוהין לויפען זיי און נאך וואס לויפען זיי? וואס האט מען דען ביז איצט ארייגעכאפט פון דעם דאזיגען שטענדיגען לויפען?

* * *

די דאזיגע טעמע פאר מיין היינטיגען קאלום איז מיר ארויפגעשוואומען אויפ'ן געדאנק ווען איך האב געלייענט מיט עטליכע טעג צוריק וועגען אן עראפלאן קאטאסטראפע, אין וועלכער צוויי אריסטאקראטישע אמעריקאנער פרויען זענען אומגעקומען.

אדרבא, ענטפערט מיר, אויב אט די דאזיגע צוויי פרויען, זענען ניט קיין קרבנות פון דעם היינטיגען שנעלען לעבען.

אמאל האט מען זיך געשלעפט מיט פערד פון מיין היימישען שטעטעל קיין קיעוו א פולען מאנאט צייט. שפעטער איז געקומען דער לאקאמאטיוו און האט דעם שטח געשניטען בלויז אויף איין טאג. היינט איז געקומען דער עראפלאן און האט דעם שטח געשניטען אויף עטליכע שטונדען. וואס זשע האבען מיר דערגרייכט? גארניט!

מיר האבען זיך בלויז דערשלאגען צו טעגליכע קאטאסטראפעס, צו טעגליכע אומגליקספאלען, צו טעגליכע עקסידענטען, וועלכע רויבען אוועק צעהנדליגע טויזענטער מענשליכע לעבענס.

אין אונזער אינערליכען לעבען האבען מיר דאך אייגענטליך זיך נאך ניט צוגעפאסט צום היינטיגען "הארי־אפ סיסטעם" פון יאגעניש און לויפעניש. דאס היינטיגע יאגעניש האט אונז איבערגעיאגט און מיר שטעהען יעצט פון הינטען און קוקען נאך...

און גלויבט מיר, אז עס טויג ניט צו לעבען אין שטענדיגען נאכלויפען און נאכיאגען זיך.

ניט אומזיסט ווערט מען היינט אזוי שנעל אויסגעמאטערט און מען פאלט יונגערהייט פון די פיס.

שולדיג אין דעם איז די היינטיגע "הארי־אפ" סיסטעם, ראטס־אלל!

אידיש מוזיקאלישע שאפונג

(אין לאנד פון ווערדי'ן)
אין איטאליען.
פון ד. קליינלערער.

אין דער עפאכע פון איטאליענישען רענעסאנס, אין די צייטען ווען דאס איטאליענישע אידענטום האט ארויסגעגעבען געלערנטע, קינסטלער און דענקער, וועלכע האבען זיך באריהמט געמאכט אין דער וועלט, האט אויך געבליהט דאן אין די אידישע געמיינדעס פון ליווארנא, פון מאנטאווא, פון פלארענץ, פון אנקאנא און רוים די שאפונג אויף'ן מוזיקאלישען געביעט. באריהמטע קאמפאזיטארען האט ארויסגעגעבען דאס איטאליעניש אידענטום אין יענער צייט. זייערע ווערק, זייערע שאפונגען האבען באאיינפלוסט די גרעסטע מייסטער פון דער איטאליענישער מוזיק.

אויף די פירסטליכע הויפען, אין די הערצאגטימער פון גייסטרייכען און זיסען לאנד טאסקאניען, און די רעזידענצען פון די באריהמטע קונסט־מעצענאטען, די ד'עסטע, האבען זיך געפונען אידישע מוזיקער, אידישע קאמפאזיטארען און כאר־דירעקטארען.

איינער פון די וויכטיגסטע פון זיי, שלמה ראסי, א שעהנע ערהאבענע געשטאלט פון א טאלאנטפולען רענעסאנס־אידען — האט אנגעפירט מיט דער הויף־קאפעלע פון ווינצענט 2, דעם פירשט פון מאנטאווא. ער איז פארבליבען דער באליעבטער און געשעצטער הויף־קאמפאזיטאר אויך פון זיין נאכפאלגער, דעם פרינצען ווינצענט דער דריטער, וועלכער אין א'ערקענונג פון די הויכע פארדינסטען און פון דער שעהנער פערזענליכקייט פון שלמה ראסי — דעם מחבר פון דער באריהמטער מעלאדיע "אדון עולם" — האט איהם און זיין טאכטער רחל באפרייט פון אלע לאסטען און פון טראגען די "געלע לאטע" פון געטא.

דער איינפלוס פון אידען אויף דער אנטוויקלונג פון דער איטאליענישער מוזיק אין יענער צייט איז געווען זעהר שטארק און עס פארדינט — אין א באזונדערען שטודיום — גענוי באהאנדעלט צו ווערען. דער אידישער פראפעסאר פון דער געשיכטע פון מוזיק אויף'ן רוימער אוניווערזיטעט, פערנאנדא ליוטזי, האט מיט א קורצער צייט צוריק פארעפענטליכט זיינס א ווערק, אין וועלכען ער באווייזט, אויף'ן סמך פון לאנגע און געוויסנהאפטע פארשונגען, דעם שטארקען איינפלוס וועלכע עס האבען אויסגעאיבט די אידישע מאטיוון און שול־ניגונים אויף דער ליטורגיע פון דער קאטוילישער קירך. פראפעסאר ליוטזי, וועלכער איז איינער פון גרעסטע קענער אויף'ן געביעט פון מוזיק־געשיכטע האט באקומען יעצט דעם אויפטראג פון דער איטאליענישער רעגירונג צונויפצוזאמלען און גענוי אויספארשען די ליטורגישע מוזיק פון איטאליענישע קאמפאזיטארען. ער וועט ווידמען ווי איך האב ערפאהרען — אויך זיין באזונדערע אויפמערקזאמקייט כדי צו באווייזען ווי די אידישע רעליגיעזע געזאנג־מאטיוון האבען באאיינפלוסט די שאפונג פון די מייסטער פון דער איטאליענישער קירכליכער מוזיק.

אין א געשפרעך, וועלכען איך האב געהאט מיט'ן מאנסיניאר קאזימירי, דער לייטער פון כאר פון דער וועלט־בארימטער "סיקסטינער קאפעלע" האט ער מיר אויך אויסדריקליך באהויפטעט, דאס די אידישע שול־ניגונים און די שאפונגען פון די אידישע סינאגאגאלע קאמפאזיטארען האבען שטארק באאיינפלוסט דאס קאטוילישע קירכען־געזאנג, הויפטזעכליך אין די ערשטע יאהרהונדערטער, ווען דאס נייע קריסטליכע גלויבען איז אנטשטאנען.

אויך דאס היינטיגע איטאליענישע אידענטום, ווי קליין עס איז ניט זיין צאל, קען זיך באריהמען, דאס ניט ווייניגער ווי אויף די געביעטען פון דער וויסענשאפט און פון דער ליטעראטור, באריכערט עס די איטאליענישע מוזיק־קונסט מיט אריגינעלע און ווערטפולע קאמפאזיציעס.

אין די לעצטע צעהנדליגער יאהרען האבען די איטאליענישע אידען געגעבען דעם פאטערלאנד פון ווערדי'ן און מאסקאני, מוזיקאלישע טאלאנטען פון גרויסען פארנעהם: באריהמט געמאכט אין דער וועלט האט זיך עמיליא אוינליא.

פון פארמא, א באגייסטערטער דיריגענט און מחבר פון אייניגע באריהמטע אפערעס; א ווייטען רוהם האט זיך ערווארבען אלבערטא פראנטשעטי פון טורין, ערשט־קלאסיגער קאמפאזיטאר (פון זיינע אפערעס זענען באקאנט: גאוקא, קריסטאף קאלומב, אזראעל א. ז. וו.) און דירעקטאר פון קאנסערוואטאריום אין פלארענץ; דזשיאקאמא ארעפיצע, אויסגעצייכענטער קאמפאזיטאר און קונסט־קריטיקער און לעאנע סינגאליא, וועלכער האט פארפאסט פיעלע קאמפאזיציעס פון גרויסען מוזיקאלישען און פאלקלאריסטישען ווערט.

א באזונדערען און וויכטיגען פלאץ אין דער מאדערנער איטאליענישער מוזיק־שאפונג האבען זיך צווישען מעהרערע אנדערע ערפאהרענע צוויי אידישע קאמפאזיטארען: מאריא קאסטעלנואווא טעדעסקא און וויטאריא ריעטי.

א באדייטענדע מוזיקאלישע פערזענליכקייט איז קאסטעלנואווא טעדעסקא, וועלכער שטאמט פון אן אנגעזעהענער אידישער פאמיליע פון פלארענץ. ער איז דער מחבר פון מוזיקאלישען פאעמאט "דער טאנץ פון מלך דוד". ק. טעדעסקא זוכט זיינע מאטיוון אין די ערהאבענע עפיזאדען פון דער תנך־געשיכטע. דעם "ביבלישען שוואונג" האט ער שוין ארויסבאוויזען אין די ערשטע זיינע, יוגענטליכע קאמפאזיציעס.

קאסטעלנואווא טעדעסקא האט זיך ערווארבען א וועלט־פאפולאריטעט. זיין "טאנץ פון מלך דוד" איז געווארען אויפגעפירט אויף'ן אינטערנאציאנאלען מוזיק פעסטיוואל אין פראנקפורט־אם־מיין, און ווערט געשעצט אלס איינע פון די בעסטע קאמפאזיציעס פון דער מאדערנער מוזיק. אין פאריגען אפערע־סעזאן האט די "לא סקאלא" אין מיילאנד אויפגעפירט די אפערא "באכום אין טאסקאניען" און דער ערפאלג, וועלכען זי האט געהאט אין גרעסטען מוזיק־טעמפעל פון אייראפא — "לא סקאלא" האט נאך מעהר געווירקט צו פארשפרייטען דעם נאמען און די פאפולאריטעט פון קאסטעלנואווא טעדעסקא אין דער ברייטער מוזיקאלישער וועלט.

גרויס אנערקענונג האט אויך אין איטאליען און אין אויסלאנד דער באגאבטער אידיש־איטאליענישער קאמפאזיטאר, וויטאריא ריעטי. ער איז מחבר פון אייניגע אויסגעצייכענטע מוזיק־שאפונגען, וועלכע שטעהען שטארק אונטער'ן איינפלוס פון מאדערניסטישע ריכטונגען. צום רעפערטואר פון די גרעסטע אפערעס, געהערען אויך די צוויי אפערען־באלעטען פון ריעטי: "באזאבאו" און "דער באל".

צווישען אנדערע יונגע אידישע קאמפאזיטארען אין איטאליען, וועלכע ערווערבען זיך מיט יעדען טאג אלץ א גרעסערען נאמען און פאפולאריטעט איז כדאי צו דערמאנען רענצא מאסאראני און די טאלאנטפולע פיאניסטין און קאמפאזיטארין אוינאסטא קאען.

מאסאראני זוכט אויך און שעפט מאטיוון פאר זיינע קאמפאזיציעס און ביבלישער קוואל פון דער געשיכטע און טראדיציעס. באמערקענסווערט איז זיין ווערק "טשאר טארדושא", וועגען לעצטען אינטערנאציאנאלען פעסטיוואל פון ווענעדיג.

אייניגע זיינע אפערעס — אמת'ע מוזיקאלישע רעוואלוציעס — זענען לעצטענס אויפגעפירט געווארען אין איטאליען און אין דייטשלאנד און געפונען א שטארקען בייפאל ביים פובליקום און ביי דער קריטיק.

נאך איהרע ערפאלגען אלס פיאניסטין האט די באריהמטע קינסטלערין אגוסטא קאען, פון רוים, וועלכע וואוינט יעצט זייט א קורצער צייט אין טוניס, זיך ערווארבען גלייך א נאמען אויף'ן געביט פון מוזיקאלישער שאפונג מיט איהרע "אפריקאנישער מעלאדיעס". זי איז געווארען איינגעלאדען אויסצופירען איהרע קאמפאזיציעס אויף דער קאלאניאל־אויסשטעלונג אין פאריז און האט געהאט אן אונגעהויערען בייפאל.

פאר איהרע קאמפאזיציעס, געשאפען אויף אריגינעלע מזרח מאטיוון, האט זי באקומען היינט אויסצייכענונגען פון טוניזער בעי און פון עגיפטישען קעניג פואד דעם ערשטען.

דאס איטאליענישע אידענטום, וועלכע האט געגעבען דער איטאליענישער קולטור אזוי פיעל גרויסע פערזענליכקייטען אויף יעדען געביעט, קען באמת שטאלץ זיין, — ווי מען קען אורטיילען פון די אייניגע נאר וויכטיגערע נעמען, וועלכע מיר האבען דא דערמאנט — פון די מוזיקאלישע טאלאנטען, וועלכע זי פארמאגט און פון זייער רייכער, אריגינעלער שאפונג. די אידיש־איטאליענישע קאמפאזיטארען אין היינטיגען איטאליען האבען הינטער זיך א רייכע טראדיציע ניט נאר פון ווערדי'ן און פוטשיני, אבער אויך פון די אידישע מוזיקאלישע גייסטער פון דער רענעסאנס־עפאכע און פון די שפעטערע צייטען. צו זייער שבח מוז אויך געזאגט ווערען דאס, ווי עס באווייזט דער ביישפיעל פון קאסטעלנואווא טעדעסקא און פון מאסאראני — זוכען די אידישע קאמפאזיטארען אין איטאליען זייערע מאטיוון אויך אין רייכען קוואל פון דער אידישער ביבעל און צווישען די מעלאדיעס פון אריגינעלען אידישען פאלקלאר.

("איטא")

פויליש־אידישער פארבאנד אין ארגענטינע שיקט דאנק פאר אננעהמען זיך פאר אידען

ווי באוואוסט, האט די פעדעריישאן פון די פוילישע אידען אין אמעריקע געמאכט גרויסע אנשטרענגונגען ביי דעם באליוויער מיניסטער אין וואשינגטאן, וועגען באפרייען די צוואנציג אידען, וואס זענען ארעסטירט געווארען אין באליוויע אויף א בלבול. דער רעזולטאט פון די באמיהונגען איז געווען, אז די ארעסטירטע אידען זענען באפרייט געווארען און דער טשיעף אף פאליס איז ארעסטירט געווארען. איצט האט פעדעריישאן פון די פוילישע אידען באקומען א דאנק בריעף פון פויליש אידישען פארבאנד אין ארגענטינע, וואו עס ווערט צווישען אנדערעס געזאגט דאס פאלגענדע: "דערמיט האבען מיר דעם כבוד און דאס פארגעניגען אויסצודריקען אייך אונזער אנערקענונג און דאנק פאר דער מיטהילף פון דער אקציע לטובת אונזער ברידער אין באליוויע. איהר האט פיעל בייגעטראגען צום גונסטיגען דערפאלג, וואס האט געפיהרט צו דעם אז די אידען אין באליוויע האבען באקומען דאס רעכט צו פארבלייבען אין זייערע וואוין־ארטער און פארבלייבען ביי זייערע עקזיסטענצען". (אונטערגעשריבען) פרעזידענט אברהם פרידמאן און סעקרעטאר ש. לעהר.

חומש - פאלקלאר

פאלקסטימליכע דבורים, גלייכווערטללאך, הלצות, אנעקדאטען און פאלקס־טייטשען, וואס בעציהען זיך אויף'ן חומש. געשעפט פון פאלקס מויל. געזאמעלט לויט די סדרות, סטיליזירט און קאמענטירט

דורך ה. י. זהבי.

פרשת בשלח

ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא.

א חסידישער רבי מיט'ן נאמען ר' נחום האט געהאט פיעלע געגנער, וועלכע האבען איהם מבזה געווען דערפאר, וואס ער איז ניט, לויט זייער מיינונג גענוג פרום.

איינמאל בשעת'ן טיש פראווען אין שבת, האט דער ר' נחום, וואס איז אגב ניט געווען קיין בטלן, געזאגט די תורה:

— ולא נחם אלקים, אמת טאקי, אז נחום איז ניט קיין גאט; אבער דרך ארץ פלשתים, די שקצים דארפען דאך פארט פאר איהם דרך ארץ האבען; כי קרוב הוא, ווארום ער איז דאך א קרוב, אן אייניקעל פון גוטע אידען!...

* * *

ה' ילחם לכם ואתם תחרישון.

פון דאנען איז גערדרונגען — האט אמאל אן אלטער באלאבאן ניט קיין קליינער עם הארץ גע'דרשנט — אז דער אויבערשטער וויל ניט אז דער מענש זאל זיך פארלאזען אויף נסים. עס שטעהט: ה' ילחם לכם — גאט וועט אייך געבען ברויט (פון לחם ברויט); ואתם תחרישון אבער איהר מוזט פריהער אקערען (פון חרש — אקערען).

* * *

מה תצעק אלי,
דבר אל בני ישראל ויסעו.

אויף שבת שירה זענען אמאל געקומען צופאהרען אין א שטעדטעל א חזן און א מגיד.

אויפ'ן חזן זענען געווען גענוג בעלנים, וואס האבען זיך געריסען איהם אהיים צונעהמען אויף שבת. דעם מגיד אבער האט קיינער ניט איינגעלאדען אויף א סעודה. שבת ביי טאג האט דער מגיד אנגעהויבען זיין דרשה אין בית־המדרש מיט די ווערטער:

— רבותי! איך וועל אייך זאגען מעניני דיומא. אין דער היינטיגער סדרה שטעהט: מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו. איז דער טייטש פון דעם פסוק אזוי:

— מה — פארוואס; תצעק — אז עס קומט א שרייער, דאס הייסט א חזן; אלי — רופט איהם דעמאלט יעדער בעל הבית צו זיך אויף שבת; דבר אל בני ישראל — קומט אבער צו אידען א מגיד, א רעדנער; ויסעו — הייסט מען איהם ויסעו!

* * *

אז ישיר משה.

פארוואס ווערט עפעס יעדער בטלן גלייך ווי ער קומט אראפ פון אמעריקא א חזן?

— דאס איז שוין אן אלטע אידישע טבע! ווי נאר מען קומט אריבער א ים, איז — אז ישיר!..

* * *

אז ישיר משה.

כידוע פיהרט זיך די וועלט, דאס מען צערטעלט קינדער קליינערהייט און מען פארציהט זייערע נעמען:

הייסט א קינד, למשל, משה, פארציהט מען זיין נאמען אויף משה'לע, אדער משה'ל.

ווערט ער אבער עלטער דאן רופט מען איהם איינפאך: "משה".

עס פרעגט זיך דערפאר א קשיא: פארוואס שטעהט עפעס דא אין פסוק גאר פארקעהרט: אין אנהויב פון "אז ישיר' שטעהט "משה", און צום סוף גאר "משה'ל" (ומושל בגוים)?

נאר די תורה איז דא מרמז אויף עפעס אנדערש: נעמליך, אז די גוים פארענדערען און פארציהען תמיד די אידישע נעמען. ווי עס שטעהט: משה ובני ישראל — דאס הייסט, אז ביי אידען האט ער תמיד געהייסען משה; ומושל בגוים — די גוים האבען זיין נאמען משה פארצויגען אויף "משה'ל" (ומושל). ווי זעהר שטייגער איז צו פארציהען אידישע נעמען: יוסף אויף יאסעק, יצחק איציק, ישראל סרולעק א. אז. וו.

* * *

ותקח מרים הנביאה
את התוף בידה...

צו וואס האט מרים געדארפט האבען ביים זינגען א פייקעל? האט זי דען ניט געקענט זאגען שירה צוגלייך מיט משה'ן און די בני ישראל אהן א פויק?

דער תירוץ איז: אז מרים הנביאה איז שטארק באגייסטערט געווארען פון נס ביים ים סוף און האט זיך געוואלט צוזינגען בקול רם, איז דאך אבער, כידוע, קול באשה... איז זי געפאלען דערפאר אויף א המצאה און גענומען א פייקעל און צוגעפויקט ביים זינגען, כדי צו פארטויבען די אויערען פון די מענער, אז זיי זאלען ניט הערען איהר פרויען שטימע...

* * *

ותקח מרים הנביאה
את התוף בידה...

פון וואנען נעהמט זיך דאס, וואס מען זאגט, אז פאר ווייבער איז ניטא קיין סוף, זיי האבען ליעב אלץ אויסצוגעבען?

— פון דאנען: עס שטעהט דא, אז מרים הנביאה, ווי נאר זי האט דערהערט דעם נס פון ים סוף, האט זי גלייך גענומען און אלעס אויסגעפויקט...

* * *

ויסע משה את ישראל מים סוף...

מען פרעגט: וואס האבען אידען געטאן באלד נאכדעם ווי זיי זיינען אריבער דעם ים סוף?

מען ענטפערט: זיי האבען זיך גענומען אויסטריקענען די מלבושים!...

* * *

בערב בשר לאכול
ולחם בבוקר...

אז מען וויל אויספרובירען א איינגעל צו ער איז עפעס שארפזיניג, פרעגט מען איהם אזא קשיא:

פארוואס אין דער תורה שטעהט: בערב בשר לאכול, ביי נאכט ברויך מען פלייש צו עסען, און אין תהלים שטעהט פונקט פארקעהרט: בבוקר יציץ וחלב (וחלף) לערב — ביי נאכט איז גאר גוט מילך צו טרינקען?...

* * *

ויקרא בית ישראל את שמו מן וטעמו כצפיחית בדבש...

פארוואס ריהמט די תורה אזוי שטארק דעם מן ווי גוט ער איז געווען?

— פראסט פשוט! ווייל דער דאזיגער מן (מאן) האט ניט געהאט קיין ווייב, וואס זאל זאגען אויף איהם חסרונות...

* * *

הנני עומד לפניך שם על הצור...

דעם גאון און מקובל ר. נתן שפירא האט מען אין חלום געענטפערט אויף זיין שאלת חלום: ווען זאל מען אויפנעהמען פאר רב אין קראקוי, די דאזיגע ווערטער: הנני עומד לפניך שם על הצור.

דער גאון האט דערפון פארשטאנען, אז זיין ממלא מקומו וועט הייסען: העשל (העטל), ווארום די ראשי תיבות פון די ווערטער: הנני עומד לפניך שם, איז העשל, "על הצור" ווידער איז בגימטריא "קרקא".

(אזוי דערצעהלט אין ספר שם הגדולים ערך ה' דער בעריהמטער ביבליאגראף הרחי"ד אזולאי).

אונזער יוגענד

אנגעפירט פון ליבע זיסער

אמאל איז געווען

פון ליבע זיסער

אמאל איז געווען אזא ליכטיגע לאנד האט די זון געשיינט דארט נאכאנאנד. אין הימעל איז געווען דארט שטענדיג בלוי, און דער ים דערביי אויך אזוי. און יעדען פריהמארגען האט געגלאנצט דער טוי אויף די בלעטער גרין און זאמדען געל און די לופט איז געווען לויטער און העל.

אמאל איז זי געווען און איז דא נאך אויך היינט. וואוינען דארטען אונזערע גוטע פריינט. לעבען דארט שטיל, אקערען ערד און קלויבען די פרוכטען, וואס איז זיי באשערט.

איז ווינטער געקומען אין ליכטיגען לאנד. האט דארטען גערעגענט פיעל טעג נאכאנאנד. און עס האבען די גראזען, די חיות און מענש דעם רעגען מיט פרייד און צופרידען געבענשט. עס האבען ביימער און מענשען מיט איהם זיך געפרייט און האבען זיך גענוג וואסער אנגעגרייט.

און אז די זון איז געקומען, עס רעגענט מעהר ניט, האבען די בוימער זיך אלע צובליהט, האבען מיט בלומען זיך אלע באדעקט, האבען צופרידענע צווייגען געשטרעבט צום הימעל צום בלויען — די יונגינגע בלומען מיט פרייד — עס איז פריהלינג געקומען און קינדערלאך, בארוועס, מיט גאלדענע האר, האבען די ביימער געוואונשען: גוט יאהר!

דער פעדלער

פון יענטעל פרידמאן
(11 יאהר, סט. קעטרינסער ת'ת)

אין איין קאלטען טאג איז ארומגעגאנגען א פעדלער און געשריען: פייפערס, אלטע שמאטעס! ער איז געווען אן אלטער, איינגעבויגענער.

שקצים'לאך האבען געווארפען שטיינער אויף איהם. איין שטיין האט גלייך איהם געטראפען אין קאפ. און די קינדער זיינען אנטלאפען.

באלד בין איך צוגעגאנגען צו איהם, זיך אראפגעבויגען אויף מיינע קניה און איהם אריינגעקוקט אין פנים. איך האב איהם אריינגענומען צו מיר אין הויז.

ווען ער איז געווארען בעסער, האבען מיר איהם געגעבען אביסעל געלט און קליידער. ער איז אוועקגעגאנגען און איך האב איהם מעהר ניט געזעהן.

דערווייל האט מיין טאטע פארלארען זיין געלט .און מיר האבען זיך ארויסגעצווינגען אין א גרעסערער שטאדט, וואו מיר האבען קיינעם ניט געוואוסט.

איינמאל געה איך מיט מיין פאטער אין גאס. איז פארביי געגאנגען לעבען אונז א רייכער מאן אין סטריט. ער איז געווען זעהר שעהן און רייך אנגעטאן. איך האב דערקענט זיין פנים. אבער איך האב ניט געוואוסט אויף אן אמת, אויב דאס איז ער. בין איך צוריקגעגאנגען, זיך איינגעקוקט און געזעהן, אז עס איז דער אלטער פעדלער. האב איך געפרעגט מענשען, וואס איז זיין נאמען און וואו ער וואוינט.

אויף דעם צווייטען טאג בין איך מיט מיין מאמען און טאטען געגאנגען צו אים. ער האט אונז דערקענט און אויפגענומען אונז פאר גוטע געסט. ער האט אונז ארויסגעהאלפען. און מיין פאטער האט א דאנק איהם אנגעהויבען צוריק האנדלען, און מיר זיינען רייך געווארען. מיר העלפען יעדעס מאל ארימע מענשען.

די מתנה

פון שבתי יעדוואבנע
(תלמוד תורה עץ חיים)

אלע מאל האב איך געבעטען מיין פאטער ער זאל מיר קויפען א האנט זייגעריל, ווייל פיעל קינדער האבען באקומען מתנות זייגערלאך פון זייערע עלטערען.

— ווען דו וועסט אנפאנגען לערנען חומש, וועל איך דיר קויפען א האנט זייגערל פאר א מתנה — האט מיין פאטער מיר געענטפערט.

איך האב שטענדיג געטראכט: ווען וועט שוין קומען די צייט איך זאל אנהויבען לערנען חומש.

ענדליך איז געקומען די גליקליכע שעה, אויף וועלכער איך האב אזוי לאנג געווארט. פונקט נאך סוכות האב איך אנגעפאנגען צו לערנען חומש בראשית.

עס איז געווען איין מאל שבת ביי־טאג דער טאטע איז אויפגעשטאנען פון שלאף אין שטוב איז געווען אויפגעראמט ריין.

פלוצלינג האט דער טאטע זיך אנגערופען צו מיר: — שבתי, דערלאנג מיר דעם חומש, וועל איך דיר פארהערען.

עס איז געגאנגען די סדרה "ויחי".

איך האב געזאגט פאר'ן טאטען די גאנצע ערשטע פרשה מיט א שעהנעם ניגון. איך האב שעהן אויסגעזונגען דעם פסוק "ואני בבואי מפדן", דער טאטע האט מיר געשטעלט פראגעס, און איך האב איהם אויף אלעס ריכטיג געענטפערט.

דער טאטע האט מיר געגעבען א קניפ אין באק, און די מאמע האט מיר געגעבען א קוש אין שטערען און טרערען פון פרייד האט זיך באוויזען אין איהרע אויגען.

אויף מארגען האט דער טאטע מיר געקויפט א האנט־זייגעריל א מתנה.

א ליאלקע דערציילט

פון מיני פושקאוו
(א. ר. פרץ שול, 11 יאהר אלט)

ווי איך געדענק די ערשטע טעג פון מיין לעבען אין א פאבריק, וואו מען מאכט ליאלקעס. מען האט מיך געמאכט איך זאל קענען שלאפען און זאגען "מא־מא!"

אמאל איז א קרעמער געקומען און געבעטען פינף און פערציג ליאלקעס. האט מען איהם געהייסען אויסקלייבען, וועלכע ער וויל. איך בין איהם געפעלען געווארען און ער האט מיך אויך גענומען אין די פינף און פערציג, און האט אונז אוועקגענומען אין זיין קראם.

א פרוי איז אריינגעקומען אין זיין קראם און האט איהם געבעטען א ליאלקע, אבער ניט צו טייער. געהט דער קרעמער און דערלאנגט איהר דריי ליאלקעס און מיך. האט די פרוי מיך אויסגעקליבען. זי האט באצאהלט פאר מיר און איז מיט מיר אוועקגעגאנגען.

ווען זי איז אריין אין איהר הויז, האט דארט א קליין מיידעלע געווארט פאר איהר. האט זי מיך דערזעהן, איינגעוויקעלט אין פאפירען. פרעגט זי איהר מוטער וואס עס איז.

האט איהר מוטער איהר געענטפערט:

— היינט איז דיין געבורטסטאג, און איך האב דיר געבראכט די ליאלקע, וואס דו ווילסט.

דאס קליין מיידעלע האט אויפגעבונדען די פאפירען און אז זי האט מיך דערזעהן האט זי געזאגט: — איך דאנק דיר זעהר, מאמע, פאר דער שעהנער מתנה! — און זי האט אנגעהויבען קושען איהר מאמען.

יעצט וואוין איך א שעהנער היים, איך האב א גוטע און שעהנע בעל הביתטע און א סך אנדערע שעהנע זאכען.

וואס עס וועט זיין מיט מיר ווען איך וועל ווערען אלט, ווייס איך ניט. דערווייל איז מיר גוט.

ווער קען עס?

נומער 94. — גלגולים.

אין 2 מאל (ענדערט יעדעס מאל איין אות און עס זאל זיך אבקומען אן אנדער אידיש ווארט) מאכט פון טאג — וואך.

נומער 95. אותיות אויפגאבע.

אין 9 קעסטעלאך (3 אויף 3) שטעלט אריין די אותיות: ב, ב, ו, ו, ט, ט, ל, ש, אזוי אז —

אין דער ערשטער שורה פון רעכטס אויף לינקס און פון אויבען אראפ זאל זיך באקומען א אידישער חודש

אין דער 2־טער — א קאליר.

אי דער 3־טער — א פויגעל.

נומער 96. — חשבון.

די קינדער פון קלאס האבען געוואלט קויפען פאר'ן לעהרער א מתנה — א בוך. האבען אלע קינדער געבראכט צו 3 סענט. האט אויסגעפעלט נאך 10 סענט צו קענען קויפען דעם בוך. האבען אלע קינדער אויף מארגען געבראכט נאך צו איין סענט, האבען זיי שוין געהאט 20 סענט צופיעל. טרעפט וויפיעל קינדער זיינען געווען אין קלאס און וויפיעל קאסט דער בוך?

ענטפערס

נומער 92. אותיות אויפגאבע.

וו	ע	ר	ט
ע	מ	ע	ר
ר	ע	ד	ע
ט	ר	ע	פ

געטראפען האבען: מארווין ארבאס, משה נ. וואהלגעלערנטער, מלכה בעסין, מיני דובינסקי (קירקלאנד לייק) מיני פושקאוו, און יצחק ווייסמאן, 9195 קאמעראן עוו. דעטראיט).

נומער 93. חשבון.

2, 4, 6, 4.

געטראפען האבען: מיני פושקאוו, מיני דובינסקי, מלכה בעסין, מארווין ארבאס.

נצני אביב

מאת צבי פארסאן

עוד מעט ועברו ימות הגשמים. שתו העצים לרויה והתחילו להתכונן להפריח לבלובם. סוככים הענפים על נצניהם הרכים שעוד לא פתחו, ומתפארים בפני שכניהם:

— שלי עוד מעט ונפתחו, ויפים הם משלך.

— נצני אדמומים הם וזהר של לובן עליהם.

— ושלי זהבהבים יהיו, שבאור השמש טפחתים.

— ופרחי גדולים ורבים יהיו, כי את כל עסיסי שבעורקי מסרתי להם ויניקו.

ואך ענף אחד, שאך בשנה שעברה צמח, וזאת היא לו הפעם הראשונה להגדיל פרחים, והוא קטן ורך עודנו, ובפחד יקשיב לזרם העסים בו ויסתכל בנצנים האחדים שעליו. הוא לא יתפאר בפני שכניו שעוד לא ידע מה טיבם.

ובבוקר אחד נפתחו פרחיו והנה כל העץ מכוסה בדומים להם.

ויבאו הילדים אל הגן וירקדו סביב העץ ולא הבדילו בין ענף לענף ובין פרח לפרח. כי כלם יפים וכלם לבנונים. ועל כלם זורחת השמש.

ויקראו הילדים:

— מה רבו הפרחים על העץ הזה!

ויאמר להם אביהם: — אך זהו סמן של ברכה. הרבה פירות יגדלו שנה זו על העץ.

ויחלק לילדים מפרות העץ של השנה העברה והוסיף:

—הלואי ויהיו פרותיו טובים ויפים כאשר היו אשתקד.

ויניעו הענפים בפרחיהם כאומרים:

— יהיו, ודאי יהיו.

וגם הענף הצעיר התנועע: פרותי הראשונים אכן טובים ויפים יהיו. ראו מה יפים פרחי. אינם נופלים מכל פרחי העץ.

שלוחי ארץ ישראל

מאת אבא ריווקין

הביאו כל הילדים אל בית הספר פירות ארץ ישראל, כי היום חמשה עשר בשבט הוא והמורה ספר להם, כי יום זה הוא ראש השנה לאילנות.

והפירות שהביאו הילדים: חרובים, תאנים, תמרים, צמוקים.

ולוי אכלן הנהו וכל דבר מתוק גדול יאהב.

ויהי כשגמר המורה לספר על החג, על ארץ ישראל ועל פירותיה, ויאמר לילדים לאכל את הפירות שהביאו ויתן כל אחד למי שאין לו.

אכל לוי מהר את הפירות כדי שלא יהיה לו עוד ויתנו לו חבריו.

ראה המורה את התאמצותו והבין את כונתו ויאמר אליו:

— ומה תעשה, לוי, לו היית בארץ ישראל?

— האח, לו הייתי בארץ ישראל הייתי אוכל את הפירות בכל יום, כי טובים הם ומתוקים.

וחבריו קראו: — הוא יאכל את העצים על הפירות. הוא יגור על העצים ויישן עליהם, כדי לאכל מפירותיהם.

ועוד: — הוא יחלה מאכל הרבה פירות.

אמר לוי: — אך הפירות בארץ ישראל טובים עוד מהפירות האל, הלא?

ויספר המורה לילדים על פירות ארץ ישראל, על החרובים שאינם צנומים בגדלם על העצים, והתאנים שאינן סחוטות ועל התמרים והצמוקים, שעוד לא יבשו.

נכמר לבם של התלמידים על הפירות המעונים ועל פניהם שנעכר.

אמר להם המורה: — כה דרכם של שלוחי ארץ ישראל. בחפצם להביא שמחה בלבות ילדי ישראל בגלות ויקבלו את היסורים באהבה. ופירות ארץ ישראל אך שלוחים הם לבשר לנו שעוד לא פג טעם הארץ. ומי החפץ ליהנות מברכות הארץ יעלה ויהנה.

חמשה עשר בשבט

פון משה נ. וואהלגעלערנטער

בליהען בוימער
אינ'ם אידישען לאנד;
ציהט עס טרוימער
צום מזרח ראנד.
א פעלד ,א גארטען —
עס גרינט, עס בליהט.
צו זיין דארטען
עס גלוסט, עס ציהט.
פארזייט, צעשפרייט
די קערנער פון זאנגען.
א גליק, א פרייד
פון פויגעל'ס קלאנגען.
עסען אידען
טייטלען און פייגען.
גליקלאך צופרידען
אט וואס זיי צייגען.
מען עסט, מען טרינקט.
ווער וואס עס האט.
מען שפיעלט, מען זינגט
אין חמשה ־ עשר בשבט.

מעכאנישע מענשען וואס טוען זייער ארבייט בעסער ווי אמת'ע מענשען

פון א. גערבאוואי

2.

וועל איך זיך יעצט, נאך א פאר וואכען איבעררייס, אומקעהרען צוריק צו מיין אונטערנומענער ארבייט, אויסרעכנען פאר די לעזער די מעכאנישע מענשען, די אויטאמאטען אדער ראבאטס, ווי זיי ווערען אפט אנגערופען, וועלכע טוען זייער ארבייט פונקט אזוי גוט און אין געוויסע פאלען אפשר נאך בעסער ווי דער מענש פון פלייש און בלוט.

האב איך שוין אין מיין ארטיקעל מיט עטליכע וואכען צוריק אנגעוויזען, ווי דער מעכאנישער מענש, צי איז דאס אין דער פארמע פון א פאטא־עלעקטרישער צעלע, וואו ער פארבייט דאס מענשליכע אויג, צי איז דאס אין אן אנדער מעכאניזם וואו ער טוט ארבייטען וואס אמת'ע מענשען וואלטען געטאן, אבער אומעטום טוט ער זיין ארבייט, אהן שום פארלוסט פון צייט אדער מאטעריאל, און גאר אפט זעהר געפעהרליכע ארבייטען וואס עס קומט דעם מענשען אויס צו טאן אין אונזער מאדערנער מאשינאווער צייט.

אלס א ביישפיעל, וועט זיך דער לעזער ערינערען וועגען דעם עלעקטרישען אויג וואס קוקט אריין די גאנצע צייט אין א אנגעגליהטען, ברענענדען אויוועז, צו זעהן אז דאס פייער זאל אימער ברענען זיך ניט צופלאקערען צופיעל אדער זאל ניט פארטישקעוועט ווערען. איך האב געזען מיט דער זעלבער קראפט, אז עס זאל דאן אנגעוויזען, אז דאס מענשליכע אויג און די מענשליכע נערווען וואלטען אזא אנשטרענגונג קיינמאל ניט אויסגעהאלטען. ניט נאר ווען עס רעדט זיך וועגען אריינקוקען אין דעם ברענענדען פייער די גאנצע צייט, נאר אפילו ווען ס'קומט דעם פייער־מאן אוים אריינצוקוקען אהין בלויז פון צייט צו צייט, שטעלט ער זיין ראיה אין סכנה, און גאנץ אפט ענדיגט זיך טאקע אזא ארבייט מיט א טראגעדיע — דער פייער־מאן ווערט אין די מעהרסטע פעלע בלינד.

איז טאקע אט דער מעכאנישער מענש, אין אזעלכע פעלע, א גאט'ס געבענשטע ערפינדונג. אבער ניט נאר אין אזעלכע פעלע האט ער זיך זיינע פארדינסטען און ברענגט גרויסע נוצען, נאר ווי מיר האבען שוין געזעהן און ווי מיר וועלען נאך זעהן אין דעם גאנג פון מיין באשרייבונג, זענען זיינע נוצען, וואס ער ברענגט און קען ברענגען דער מענשהייט גאר אונבאגרעניצטע.

האב איך ספעציעל געבראכט דאס אויבען געזאגטע, כדי אביסעל אפצופרישען דעם לעזער'ס זכרון, און יעצט קען איך אנגעהן מיט מיין ווייטערער באשרייבונג.

איבער א ניו־דזשוירזיער פאבריק געפינט זיך אן אומגעהויער גרויסע עלעקטרישע סיין, וועלכע פארברויכט אזוי פיעל עלעקטרישע קראפט, אז עס איז דורכאויס נויטיג און פראקטיש, אז זי זאל אנגעצונדען ווערע בלויז דאן ווען עס איז טונקעל, אז זי זאל זיך ארויסזעהן אין דער ארומיגער שווארצקייט. איז עס געוועזען די אויפגאבע פון איינעם פון די וועכטער אין דער פאבריק, אכטונג צו געבען, אז אזוי שנעל ווי ס'ווערט גענוג פינסטער, זאל ער אנדרעהען דער עלעקטרישען סיין. מען האט זיך, הייסט עס, אינגאנצען פארלאזען אויף איהם צו באשטימען ווען עס איז שוין צייט אנצוצינדען דעם סיין און ווען מ'דארף איהם נאך ניט אנצינדען. און אזוי ווי דאס איז געווען בלויז איינע פון זיינע אויפגאבען, ער האט געהאט אויך אנדערע ארבייטען אין און ארום דער פאבריק, פלעגט גאנץ אפט טרעפען, אז ער פלעגט פארגעסען און אנצינדען דעם סיין ווען עס איז שוין געווען א שטיק אין דער נאכט. האט מען איהם, פארשטעהט זיך, אויסגערעדערט פאר דעם. האט ער שוין דעם צווייטען פארנאכט זיך געפלייסט און צו זיין זיכער אז ער וועט מעהר ניט פארגעסען, האט ער איהם אנגעצונדען צו פריה, ווען עס איז נאך געווען א שטיק טאג.

האט די פאבריק אין ביידע פאלען געליטען. סיי ווען ער האט פארגעסען אנצוצינדען אין צייט דעם סיין, סיי ווען ער האט איהם אנגעצונדען צו פריה, ווען עס איז נאך געווען ליכטיג גענוג און מען האט איהם ניט געקאנט ארויסזעהן אזוי גוט — אי פארשווענדט צופיעל עלעקטרישע קראפט, אי קיין נוצען ניט געהאט פון דעם. האט מען באשלאסען איבערצוגעבען דיזע אויפגאבע צו א מעכאנישען וועכטער, און ער פארפעהלט שוין קיינמאל מעהר ניט אנצוצינדען און אויסצולעשען דעם סיין אין דער ריכטיגער צייט.

דער מעכאנישער וועכטער איז אונזער גוט־באקאנטע פאטא־עלעקטרישע צעלע, דאס וואס איך האב שוין אין מיין לעצטען ארטיקעל אנגערופען, דאס מעכאנישע אויג. אט דאס „אויג“ איז שטענדיג געווענדעט אויפ'ן הימעל. דערגרייכט דאס ארומיגע דונקעלקייט א געוויסע שטופע אזוי צינדט זיך פון זיך אליין אן דער עלעקטרישער סיין. פארקעהרט, פאנגט אן צו ווערען ליכטיג, דערגרייכט די ליכטיגקייט א געוויסע שטופע, אזוי לעשט זיך דער סיין פון זיך אליין אויס. האט די פאבריק א צווייפיגען נוצען פון דעם: אי דער סיין ברענט ווען עס איז דונקעל גענוג אז ער זאל זיך ארויסזעהן אין דער ארומיגער שווארצקייט, אי ער פארשווענדט ניט אומזיסט און אומנישט קיין איבעריגע עלעקטרישע קראפט.

אפילו ווען עס קלייבט זיך א שטורעם, דער הימעל ווערט פארדונקעלט פון וואלקענס און עס ווערט דערפון פינסטער אין דרויסען, פינסטער גענוג אז מען זאל קענען אנזעהן דעם עלעקטרישען סיין, דרעהט איהם דאס מעכאנישע אויג גלייך אן. איז דער שטורעם פאריבער און עס ווערט ליכטיג און זוניג, דרעהט עס אוים דעם סיין.

א גרויסע ציערונג פירמע אין בערלין, דייטשלאנד, האט אויסגעשטעלט א סך אזעלכע „אויגען“ אין איהר געשעפט, אז זיי זאלען זי אויסהיטען פון גנבים. אזוי שנעל ווי זיי באמערקען עפעס פארדעכטיגעס, גיבען זיי אן אלארם. פאראן „אויגען“ וואס היטען דארט ביינאכט, און אז אך און אז וועה איז דעם גנב וועמען זיי באמערקען. און ער קאן זיך פון זיי בשום אופן ניט אויסהיטען.

פאראן אויגען וואס קוקען א גאנצען טאג צום פענסטער צו, וואו דאס ציערונג איז אויסגעשטעלט. אזוי שנעל ווי עמיצער קריכט ארויף צום פענסטער, ווארפט ער זיין שאטען אויף איינעם פון דיזע „אויגען“ און שניידט איבער דעם שטראהל וואס עס גיט פון זיך שטענדיג ארוים, באפרייט ער דורך דעם אן עלעקטרישען אימפולס, וואס לאזט אין גאנג אן אלארם.

ביינאכט ווערט דער פראצעס פארענדערט. פאראן אויגען, וואס זענען אזוי עמפינדליך צו ליכט, אז ווען דער מינדעסטער שטראהל ליכט פאלט אויף זיי, באפרייען זיי אן אימפולס וואס לאזט אין גאנג אן אלארם.

מיינט איהר דאך, מסתמא, אז די גנבים ווייסען ניט פון אט דיזע אלע איינפיהרונגען און זוכען זיי ניט איבערקליגען, מאכט איהר א טעות. זיי ווייסען דאס זעהר גוט, אבער עס העלפט זיי גאך ניט. און שוין דערפאר אליין וואס דאס געשעפט וועגען וועלכען עס רעדט זיך דא, האט זיך זעהר גוט באזארגט. שטעלט זיך פאר, אז דער גנב, וואס האט באשלאסען איינצוברעכען זיך און באַרויבען דאס געשעפט, ווייסט אז ער טאר זיך ניט באנוצען מיט קיין ליכט פון א „סוירטש לייט“ אדער אירגענד וועלכען אנדערען מיטעל וואס גיט פון זיך ארויס א שטראהל, ווייל דאס וועט איהם פארראטען, באנוצט ער ניט קיין „סוירטש לייט“ נאר ער טאפט אין דער פינסטער. דארט וואו עס איז פינסטער, וועט ער זיך טאקע האבען אויסגעהיט פון די „אויגען“ וועלכע געפינען זיך אויף יענעם ארט, זיי וועלען איהם ניט באמערקען. ער איז אבער ניט זיכער, ווייל יעדער שפאן קאן איהם פארראטען — ווייל אין יענע טיילען וואו עס איז ניט פינסטער, וואו עס ברענען ליכט, זענען פארבאהאלטען די „אויגען“, וועלכע ער רעגט מיט זיין שאטען, איז איהם אונמעגליך פון זיי זיך אויסצוהיטען.

אבער שטעלט זיך פאר אז אונזער גנב איז א דורגעטריבענער חברה'מאן, און ווייסט אויך דאס, און באזארגט זיך קעגען דעם מיט א זעהר שטארקער „פלעש לייט“, וועלכע איז בכוח „אפצואווישען“ זיין שאטען. איז ער שוין, דוכט זיך, גאנץ זיכער. אין יענע טיילען פון געשעפט וואו עס איז פינסטער, ווייסט ער, אז ער טאר קיין ליכט ניט באנוצען, טאפט ער אין דער פינסטער; אין יענע טיילען וואו עס איז ליכטיג, ווייסט ער. דארף ער באנוצען זיין זעהר שטארקע ליכט כדי „אפצואווישען“ זיין שאטען, און ער איז שוין ביי זיך טאקע זיכער, אז ער וועט קאנען טאן זיין ארבייט אונגעשטערט. ער מאכט אבער א גרויסען טעות. פאראן דארט אזעלכע „אויגען“ וועלכע ארבייטען דורך די ניט - זעהבארע אולטרא - וויאלעט שטראהלען, וועלכע כאפען אויף זיין ניט אונזעהבארען שאטען, וועלכען זיין קערפער גיט פון זיך ארויס, און אזוי שנעל ווי זיי באמערקען איהם און ווייסען אז ער איז דארט פאראן, ווייסען עס גלייך אנדערער, און ער איז אויף צרות.

אלזא, ווי איהר זעהט, מאכט ניט אוים וויפיעל אונזער גנב קליגט זיך, ער קאן אבער בשום אופן ניט איבערקליגען די מעכאנישע „אויגען“, וועלכע זענען אוועקגעשטעלט געווארען איהם צו היטען, צו באמערקען איהם און צו לאזען וויסען דארט וואו מען דארף וויסען וועגען זיין אנוועזענהייט אין סטאר.

מען וואלט אפילו אזא מעכאנישען וועכטער געקאנט אריינלעגען א רעוואלווער אין די „הענט“ אריין, אז ער זאל קאנען אויסשיסען אויף דעם גנב וועמעס שאטען ער כאפט אויף, אדער איהם לאזען אויפרייסען א גאז־באמבע און פארטיג אן עסק. איז אבער די צרה וואס דערווייל קאן נאך דער מעכאנישער מענש ניט מאכען קיין אונטערשייד פון א גנב ביז א פאליסמאן אדער א פייערלעשער, וועלכע האבען געמוזט אריינקומען אין געשעפט נאך איידער מען האט געהאט א מעגליכקייט צו „פארמאכען“ דיזע „אויגען“. איז נאך דערווייל אזא פראקטיק צו געפעהרליך און מען היט זיך אפ פון איהר.

האב איך זיך שוין אביסעל צופיעל פארערדט וועגען די מעכאנישע „אויגען“ און מיר בלייבט שוין היינטיגס מאל ווייניג פלאץ וואר אנדערע זאכען, אבער אט דאס זעהר כאראקטעריסטישע מעשה'לע וועל איך אייך דערצעהלען.

מיט א צייט צוריק האט מר. הענרי ד. שוטע, וויס־פרעזידענט פון דער וועסטינגהאוז עלעקטריק און מאנופעקטשורינג קאמפאני געגעבען א באנקעט פאר די פארשטעהער און פיהרער פון דער נאציאנאלער עלעקטריק אסאסיאיישאן. דעם דינער האט ער פאר זיי געגעבען אין דעם סיינט פרענציס האטעל אין סאן פראנציסקא. איין טייל פון דעם צימער אין וועלכען דער באנקעט איז געגעבען געווארען האט אויסגעזעהן ווי א ביהנע אויף וועלכער עס איז געזעסען, וואס עס האט אויסגעזעהן ווי א „דאמי“ אויף וועלכען שניידער מעסטען אויס די מלבושים וואס זיי מאכען. און כאטש צווישען די געסט זענען געווען זעהר רייכע און אנגעזעהענע מענשען, וועלכע האבען פון צייט צו צייט געכאפט א קוק אויף דער „דאמי“ צוגעווארפען א שפאסיגע באמערקונג וועגען זיין אויסזעהן, זיינע קליידער און זיין באנעהמונג, האט זיך די „דאמי“ אויף זיי אפילו ניט אומגעקוקט.

נאכ'ן באנקעט איז א שעהנע מיידעל, מיס מ. פ. קאר, אויף דער איינלאדונג פון מר. שוטע, ארויף אויף דער ביהנע, און ער האט זי פארגעשטעלט פאר דער „דאמי“, אנרופענדיג איהם „מר. טעלעלאקס“. האט ער זיך, ווי אן אמת'ער דזשענטעלמאן, אויפגעהויבען אין דער אנוועזענהייט פון א ליידי.

— וואס מאכט איהר? — האט זי איהם געפרעגט.

— און וואס מאכט איהר? — האט איהר מר. טעלעלאקס געענטפערט.

— געפעלט אייך דא צו זיין? — האט זי געפרעגט.

— זיכער! — איז געווען דער ענטפער.

—ביטע, זעצט זיך — האט זי איהם געבעטען.

— יעס, סער — האט ער געענטפערט און זיך אוועקגעזעצט.

קאן מען דאך מיינען, אז אונזער מעכאנישער מענש האט דא געמאכט א טעות, אדרעסירענדיג א דאמע מיט „יעס, סער“. ס'איז ניט קיין טעות, עס איז בלויז כאראקטעריסטיש פאר אונזער מעכאנישען מענשען און באווייזט, אז א שעהן פנים'ל, ווינקענדע אויגעלאך און א זים שמייכעלע קאנען איהם דעם „קאפ“ ניט פארדרעהען, ווי עס פאסירט גאנץ אפט מיט א בשר ודם. פאר איהם זענען אלע גלייך, אלט און יונג, מאן און פרוי, שעהן און מיאוס. ער באקלאגט זיך אויף קיין זאך ניט, ווייסט ניט פון קיין ליעבע, פון קיין האס, פון קיין אייפערזוכט — א גליקליכער „מענש“...

אלע מוטערס דארפען וויסען פון דער רפואה

פון אנפאנג טראגען ביז דאס קינד ווערט אנטוויקעלט, דאן טוט פיליפס מילך אף מאגנעזיא די גרעסטע טובה פיעלע פרויען.

עס פארלייכטערט דער צוקונפטיגער מוטער'ס נישט גוטסקייט, הארץ ברענעניש, פריהמארגען קראנקהייט, נייגונג צו ברעכען; עס העלפט פארדייאונג. זיין מילדע אבער ווירקזאמע לאקסאטיווע טעטיגקייט פארזיכערט רעגולערע מאגען רייניגונג.

פיליפס מילק אף מאגנעזיא איז בעסער ווי ליים וואסער צו נייטראליזירען דער קוה'ס מילך אלס קינדער שפייז. א טייל לעפעלע טוט אויף אזוי פיעל וויפיעל א האלבע פיינט פון ליים וואסער. עס איז א מילדער אפפיהר מיטעל; אונשעדליך, כמעט אהן טעם.

אלע דראג סטארס פארקויפען פיליפס מילק אף מאגנעזיא אין היבשע 50 סענטיגע באטעלס. פאדערט אלע מאל די אריגינעלע. וואס ווערט רעקאמענדירט פון דאקטוירים פאר 50 יאהר.

פריי: פאר יונגע און צוקונפטיגע מוטערס. "נוצליכע אינפארמאציע", א נוטיגער ביכעלע וועגען געזונט פון מוטער און קינד. שרייבט צו טשאס. ה. פיליפס קעמיקאל קא. 907 עליאט סטריט, ווינדזאר, אנטאריא. איהר וועט עס קריגען פאלשטענדיג אומזיסט. (געמאכט אין קאנאדע).

נייעס פון איבער גאנץ קאנאדע

פארלאנגען אז שטעדט זאלען אויס-האלטען „הונגער מארשערס"

ווינדזאר, יאנואר 21.

די פארוואלטונגען פון די גרענעץ-שטעדט וועלען געבעטען ווערען, זיי זאלען צושטעלען פארמאכטע טארקס, אין וועלכע די איינטיילנעהמער פון "הונגער-מארש" זאלען קענען פאהרען קיין טאראנטא ארום דעם 15-טען פעברואר, פארצוברענגען פאר די אויטאריטעטען פון דער פראווינץ זייערע פאדערונגען פאר פרייע רעדע, ארבייטסלאזיגקייט פארזיכערונג, דאס צוריקרופען סעקשאן 98 פון קרימינעלען קארעקס און עהנליכע פאדערונגען.

אזא רעזאלוציע איז אנגענומען געווארען אויף א מיטינג פון דער יונייטעד פראנט קאנפערענץ, וואס איז דא אפגעהאלטען געווארען.

זיי וועלען אויך פארלאנגען צו איין דאלאר א טאג אויף הוצאות פאר יעדען מאן אדער פרוי, וואס וועט איינטייל נעהמען אין מארש. די קאנפערענץ וועט זיך ווענדען צו ארבייטער ארגאניזאציעס נאך געלט און עפענטליכע זאמלונגען פאר דעם צוועק וועלען דורכגעפיהרט ווערען.

לויט די פלענער וועלען די מארשירער זיך צונויפקומען אין האמילטאן, פון וואנען דער מארש וועט זיך ציהען ביז קווינס פארק אין טאראנטא. אין דער זעלבער צייט וועלען עהנליכע מארשען ארגאניזירט ווערען אין אנדערע פראווינצען, האט דערקלעהרט איינער פון די אנפיהרער.

דער "אל קאנאדער" מארש אויף אטאווא, וואס האט געזאלט פארקומען אין 10 טעג ארום נאך דעם מארש אויף טאראנטא, איז אפגעלייגט געווארען ביז דעם 3-טען מערץ.

זיך ספעציאליזירט אין באשווינדלען פארמער

וויניפעג, יאנואר 21.

פאליציי איבער גאנץ קאנאדע זוכט יעצט ארום הענרי עדעמס אדער הענרי ענדערסאן, ווי ער האט זיך אנגערופען אין נאווא סקאשיא וועלכער האט, לויט די פאליציי באהויפטעט, באשווינדעלט מאניטאבא פארמער אויף פינף טויזענט דאלער און נאווא סקאשיא פארמער אויף זיבען טויזענט דאלאר.

עדעמס איז געקומען אהער לעצטען דעצעמבער און האט געעפענט אן עופות געשעפט. ער האט אנאנסירט, אז ער וועט צאהלען פאר עופות מיט 4—5 סענט מעהר ווי די אנדערע הענדלער צאהלען. פארשיעדענע פארמער אין מאניטאבא האבען איהם צוגעשיקט עופות אין ווערט פון פינף טויזענט דאלאר. ער האט זיי באצאהלט מיט ווערטלאזע טשעקס. די עופות פארקויפט און איז פארשוואונדען.

ווען דער שווינדעל איז אויפגעדעקט געווארען און מען האט איהם גענומען ארומזוכען, האט מען זיך דערוואוסט, אז אין נאווא סקאשיא האט ער אויף אן עהנליכען אופן באשווינדעלט פארמער אויף זיבען טויזענט דאלאר.

רעגירונג לייקענט פלאן צונויפצו-שמעלצען ביידע אייזענבאן סיסטעמען

אטאווא, יאנואר 21.

צוויי מיטגליעדער פון דער בענעט רעגירונג האבען היינט קאטעגאריש אפגעלייקענט די קלאנגען, אז די רעגירונג פלאנט צונויפצוגיסען די קענעדיען פאסיפיק רעילוועי מיט דער סי. ען. אר. אלס א לעזונג צו קאנאדעס אייזענבאהן פראבלעם.

די קלאנגען, איז אנגעוויזען געווארען, נעהמען זיך פון באריכטען, אז פאר דער ראיאל קאמישאן, וועלכע שטודירט יעצט די לאגע פון קאנאדער אייזענבאהנען, זיינען פארגעליגט געווארען בלויז דריי פלענער: איינער — אז די סי. פי. אר. זאל איינשלינגען די רעגירונגס אייזענבאהן סיסטעם; דער צווייטער — אז די רעגירונגס אייזענבאהנען זאלען איבערנעהמען דער סי. פי. אר. סיסטעם; און א דריטער — וועגען א ברייטער צוזאמענארבייט צווישען די צוויי עקזיסטירענדע אייזענבאהנען.

די רעגירונג איז דערוויל נאך ניט גענויגט צו פארמולירען וועלכען עס איז פראגראם, ביז די ראיעל קאמישאן וועט ניט צושטעלען איהר באריכט, וואס ווערט דערווארט אין מערץ.

ע. וו. ביטי, אין מאנטרעאל, דער פרעזידענט פון סי. פי. אר. האט זיך אפגעזאגט צו מאכען וועלכע עס איז דערקלעהרונג.

נאך א יונגערמאן גע-שאסען פון זיין פריינט

באיא, יאנואר 21.

צום צווייטען מאל אין די לעצטע צוויי וואכען איז די טאונשיפ נאטאוואסאגא אויפגערודערט געווארען צוליעב א שיסעריי. עס האט זיך נאך ניט איינגעשטילט די אויפרעגונג ארום דער טאפעלער טראגעדיע ווען דשארדוש גארדאן האט ניט ווילענדיג דערשאסען זיין פריינט לארענס האוטאן און אויספארדרוס זיך דערשאסען. פאליציי האט זיך יעצט דערוואוסט, אז דינסטאג איז ראי ברילינגער, 26 יאהר אלט, ניט ווילענדיג געשאסען געווארען פון זיין פריינט דשארדוש סאולס ווען זיי האבען געהאלטען אין זיך אומקעהרען פון יאגד.

לויט די פרטים, וואס ווערען יעצט באקאנט, האט דשארדוש סאולס באגעגעגנט די דריי ברילינגער ברידער אין וואלד. זיי האבען זיך געקליבען צו געהן אהיים. סאולס האט אנגעלאדען זיין ביקס אויסצושיסען אין א ציל ברעט. ווען די ביקס האט ניט אויסגעשאסען, האט ער עס אראפגעלאזט און גענומען עס באטראכטען. דאן האט עס אויסגעשאסען פון זיך און געטראפען ראי ברילינגער אין אקסעל.

דער פארוואונדעטער איז מיט זיין ברודער אוועק א מייל וועג ביז זייער היים, פון דארט זיינען זיי געפאהרען מיט א פערד און וואגען צוויי מייל ווייטער ביז צו א דאקטאר. דער דאקטאר נאך געבען די ערשטע הילף האט דעם פארוואונדעטען אפגעפיהרט אין קאלינגוואוד האספיטאל, צעהן מייל פון זיין הויז.

היגע טאנץ לערערין פאר'משפט אין האמיל-טאן צו 6 מאנאטען

האמילטאן, יאנואר 21.

איווא טורעק, א טאנץ לעהרערין פון רוסישען באלעט און מאדערניסטישע טענץ, מיט סטודיאס הי און אין טאראנטא, איז נעכטען פאראורטיילט געווארען צו זעקס מאנאטען אויף א קלאגע פון האלטען שנאפס צום פארקויפען און מיט העלפען צו יוגענטליכער פארברעכערישקייט.

ביים פראצעס איז ארויסגעבראכט געווארען אז צוויי מענער און א פרוי האבען צו דער טאנץ לעהרערין אין הויז געבראכט א 15 יאהריג מיידעל פון וועלאנד געטענצט און האבען זי דארט אנגעשיכורט.

אין פארבינדונג מיט דעם פראצעס איז אויך ארעסטירט געווארען איווא אלמעס אויף א קלאגע פון מיטהעלפען יוגענטליכער פארברעכערישקייט און ראסעל מעטיוס, וואס איז דערמאהנט געווארען ביים עדות זאגען אין פראצעס איז ארעסטירט געווארען אין וועלאנד אויף אן עהנליכער קלאגע.

אונטערזוכט אייערע אויגען, און קריגט די ריכטיגע גלעזער. דער איינציגער ספעציאליסט, וועלכער איז אויטאריזירט פון גאווערנמענט אלס האבען זיך פאראייניגט צו מאכען א

אפטאמעטריסט און אפטישען

דר. העני הערריס

279 קאלעדזש סט.

(לעבען ספעדינע)

אפען ביז 9 אוהר אין אווענט.

Dr. Henry Harris

EYESIGHT SPECIALIST

Phone Trinity 6604

279 College St. near Spadina

Open until 9 p. m.

וואס

?

וועט זיין אין סטענדערד טעאטער

— מיטוואך —

17-טען פעברואר

א גרויסער גאסט אין טאראנטא

דער וועלט בארימטער חזן

רב׳ אברהם יצחק שערמאן

פון ניו-יארק, וועט דאווענען

פרייטאג און שבת, פרשה בשלח

שבת שירה, דעם 22-טען און 23-טען יאנואר

— אויך —

זונטאג דעם 24-טען יאנואר

א גרויסער קאנצערט

— אין דער —

בית יעקב שול 23 הענרי סטריט

קומט הערען דעם ליבלינג חזן פון טאראנטא, חזן שערמאן, וועלכער וועט דאווענען מיט חזן וולאדאווסקי'ס טאפעלטען כאר און וועט אייך איבערראשען מיט זיינע הארציגע מוזיקאלישע תפילות.

בילעטען צו מעסיגע פרייזען יעדען אין דערפריה און אווענט אין שוהל.

יוסף גודמאן, פרעזידענט, און קאמיטע.

בילעטען צו באקומען אין די פאלגענדע פלעצער: —

ביים פרעזידענט מר. גודמאן, 61 סיסעל סטריט.

ביים שמש פון שוהל מר. פייוועל פאסקעוויטש, 138 עליזאבעט סט.

עורו ישנים משנתכם! פראספעריטי קומט

פראפעשאנעלס, ביזנעסלייט, ארבייטער! ארדערט יעצט אייערע קליידער. וועט איהר שפארען געלט און צייט.

30 טאגיגער סייל

סוטס פון פיינסטע ווארסטעד, ערשט אימפארטעד. אלערליי קאלירען 1932 סטיילס, הענד מעיד, ווערט $35 פאר בלויז $24

סוטס היי קלעס קוואליטיס, ווערט $45 בלויז $29.50

אווערקאוטס, ווערט $35 ביז $55 בלויז $24.00 ביז $35

מיר פארקויפען אויך ווארע און שניידען צו. צופרידענהייט גאראנטירט.

מיר מיינען ביזנעס. אייער פריינט

צוריקעל, 606 דאנדעס סט. וועסט

STANDARD THEATRE

אונזער נייער טעלעפאן נומער איז: ווייווערלי 6950

היינט אווענט, שבת ביטאג און אווענט

22-טען און 23-טען יאנואר

בעטי פרענק און פסח'קע בורשטיין

בנימין בלאנק צוזאמען מיט יעקב זאנגער

עס וועט געשפילט ווערען

ב. בלאנק'ס מוזיקאלישע פראדאקשאן

„חתן כלה מזל טוב"

צוזאמען מיט: אנא טייטעלבוים, אסתר פיעלד, חוה זימאנד, סטעלא שולמאן, יצחק ליפינסקי, היימאן ראפאפארט, אליקס אמאסיא.

אונזער גאסט משה זיידמאן אין א נייער ראלע

מיר שפילען שבת מאטינע

פרייזען: 35ס. און 50ס.

גאלדענבערג'ס כשר רעסטאראנט

באזונדערע פלעצער פאר

- מילכיגס און פליישיגס -

די אמת'ע כשרה סיסטעם

עקזיסטירט זינט 1908.

275-273 ספעדיינע עוועניו. טעלעפאן ווייווערלי 4960.

צבי יהודא קאלמאן

דער ביז יעצטיגער מלמד אין תלמוד תורה עץ חיים דיארסי סטריט, פון וואנען ער האט געצויגען חיונה בכבוד, האט זיך פארקויפט צו א טריפהנעם האלסיילער צו כשר'ן די נבלות וטריפות וואס פארפלייצען די שטאדט און רואינירען אלע תלמוד תורות און צדקה אנשטאלטען און פארניכטען די פרנסה פון 150 אידישע פאמיליעס שוחטים, בוטשערס, משגיחים, רבנים.

מיר ווארנען אלע אידען זיך צו היטען פון די פאלשע הכשרים.

די פאלגענדע בוטשערס פארקויפען

נבלות וטריפות

משה זילבערשטיין 277 דאנדעס סטריט וו

אייבי עפעלזאפט 854 דאנדעס סטריט

מאיר האלצמאן קארנער נעסאו און בעלוויו עוו

שמעון קעלערמאן באלדווין און ספעדיינע

ראזענפעלד 688 קאלעדזש סטריט

אייזיק אונגערמאן 38 קענזינגטאן עוועניו

וואורשט פעקטארים אויפמערקזאם

נעהמט ניט אריין קיין ברוסטען פון די אויבענדערמאנטע בוטשערס אדער פון דעם פלייש פעדלער

די שחיטה פון די פאלגענדע שוחטים איז נבלה וטריפה

אברהם הורוויטץ באלדווין סט

יוסף קירשענבוים

פישביין קעמערען סטריט

נחום טאוב (דעה אוקראינער)

דאנדעס, קארנער מארקהאם

איז נבלה וטריפה

משרד הרבנים — ועד הרבנים

אפיס טעלעפאן: עלגין 3641.

הויז טעלעפאן לאידברוק 4758.

לאיער נייטען פהיליפס קיי. סי.

און קאמפאניע

NATHAN PHILLIPS, K.C.

אימפעריאל באנק בילדינג

171 יאנג סטריט

קארנער יאנג און קווין סט.

אפיס שטונדען: פון 10 פריה ביז 6 נ. מ.

קארל מ. הערליק און מאריס עזרין

אנאנסירען, אז זיי האבען פארמירט א פארטנערשיפ צו פראקטיצירען לאו אונטער דער פירמע

HERLICK & EZRIN

רומס 312-311 מענינג טשעמבערס

72 קווין סטריט, וועסט

(געגענאיבער דעם סיטי האל)

טעלעפאן: עדעלייד 3138, 3139

די פירמע וועט זיך באשעפטיגען מיט ענינים פון קרימינעלען און ציווילען געזעץ, איינשליסענדיג קארפארײשאן און באנקראט געזעץ און וועט זיך ספעציאליזירען אין ריעל עסטייט, בילדינג און מארטגיידזש געזעץ. אין די קומענדע 6 מאנאטען וועט די פירמע געבען אומזיסטע יורידישע הילף צו א געוויסע צאהל רעקאמענדירטע פון דער אידישער צדקה פעדעראציע, וואס קענען נישט באצאהלען.

אפיס:

45 ריטשמאנד סט. וועסט

904-905 סענטראל בילדינג

אפיס טעלעפאן:

עדעלייד 3083

הויז טעלעפאן: טריניטי 1078

לאיער סאול אייזען ב.א.

SOL. EISEN, B.A.

בארריסטער, סאליסיטאר, נאטערי פאבליק

געלט געליהען און אינוועסטירט אויף מארטגעדזשעס

לאיערס גלעס און דיקלער

— פון —

GLASS - DICKLER & CO.

501 דאמיניאן בילדינג, 465 בעי סט.

אפיס טעלעפאן: עדעלייד 1168 — 1169

אלגעמיינע, ציווילע און קרימינעלע לאו-פראקטיק.

געלט געליהען און אינוועסטירט אויף מארטגעדזשעס.

אפיס טעלעפאן: עלגין 1619

נאך אפיס שטונדען: טריניטי 1446.

לאיער

ה. ס. מאנדעל

— פון —

גודמאן און מאנדעל

באריסטערס, סאליסיטארס א. אז. וו.

רומס 40—41 אימפיריאל באנק בילדינג, 171 יאנג סטריט

אפיס:

45 ריטשמאנד סט. וועסט

705 סענטראל בילדינג.

אפיס טעלעפאן:

ווייווערלי 2211

הויז טעלעפאן קינגסדייל 8419.

לאיער ב. ווינבערג ב.א.

באריסטער, סאליסיטאר, נאטערי פאבליק

נעלט צו לייען אויף מארגיידזשעס.

מארגיידזשעס געקויפט.

— צוריק מיט אייך! —

אייער אלט באקאנטער ערשט קלאסיגער מענער קאסטאם שניידער

ל׳ שטיינהויז

האט איצט געעפענט זיין סטאר אין:

293 ספעדיינע עוועניו, טעלעפאן עדעלייד 2789

ארום סטענדערד טעאטער

איהר וועט זיכער זיין העכסט צופרידען פון מיין ארבייט ווי ביז איצט די שעהנסטע און לייטעסט סטיילס ווארעס פאר סוטס און קאוטס

געדענקט דעם אדרעס:

— ל. שטיינהויז —

293 ספעדיינע עוועניו טעלעפאן עדעלייד 2789

לעזט דעם „אידישען זשורנאל"